

Universiteit Utrecht

Celebrating the richness of Intercultural Communication 2017

Academic conference:

Challenging linguistic and cultural diversity

Friday, 21 April 2017

Jubilee celebration:

Celebrating the richness of Intercultural Communication

Saturday, 22 April 2017

Utrecht University, Netherlands

Omslag en poster • Cover and poster

Didi van Zoeren

Organisation, samenstelling en lay-out • Organisation, compilation and layout

Karen Schoutsen

Druk • Printing

Xerox Nederland B.V.

12.4.2017

Beste deelnemers,

Hartelijk welkom bij het jubileum van de master Interculturele Communicatie. In de afgelopen 12,5 jaar zijn 380 studenten afgestudeerd. Samen met alumni, (oud)docenten, studenten, stafmedewerkers en belangstellenden vieren we graag deze mijlpaal. Het cruciale belang van het leren omgaan met talige en culturele diversiteit bindt ons allen.

De Universiteit Utrecht heeft het bevorderen van diversiteit en het ontwikkelen van interculturele vaardigheden centraal gesteld in haar strategisch plan. Dit jubileum is bedoeld om de uitwisseling tussen onderzoekers en professionals voor wie omgaan met talige en culturele diversiteit dagelijkse kost is bevorderen. Daardoor kan ook de onderlinge samenwerking tussen onderzoekers uit verschillende disciplines beter vorm krijgen. Dit jubileum biedt een platform om inspiratie op te doen voor de ontwikkeling van een interdisciplinair onderzoeksprogramma inzake interculturele communicatie. Zo kan de master uitgroeien tot een expertisecentrum binnen en buiten de universiteit.

In dit jubileumboek vindt u het programma voor beide dagen, met abstracts van de lezingen, paralelsessies en workshops. Bovendien vindt u een reeks korte verhalen van alumni en collega's over hun rich points. Rich points zijn momenten van verwondering over de relatie tussen je eigen cultuur en die van de Ander.

We wensen u bij dit jubileum veel inspiratie.

Namens alle organisatoren,

Jan D. ten Thije
Mastercoördinator

Dear participants,

A warm welcome to all of you at this jubilee of the Master's programme Intercultural Communication. In the past 12,5 years 380 students have graduated. Together with alumni, (former) professors, students, staff and others interested we celebrate this milestone. The vital importance of dealing with linguistic and cultural diversity connects us all.

The University of Utrecht has made diversity and the development of intercultural competences a central issue on the strategic plan. The primary aim of this jubilee is to advance the exchange between researchers and professionals for whom dealing with linguistic and cultural diversity is every day fare. This helps to better foster the cooperation between researchers from various disciplines. This jubilee offers a platform to get inspired for developing an interdisciplinary research programme with regards to intercultural communication. In this way the Master's programme can blossom into a centre of expertise within and outside of university.

In this jubilee book you will find the programme for both days, with abstracts of lectures, parallel sessions and workshops. In addition you will find a series of short stories written by alumni and colleagues on their rich points. Rich points are moments of astonishment on the relation between your own culture and that of the Other.

We wish you a lot of inspiration at this jubilee.

On behalf of the organisation,

Jan D. ten Thije
Master's coordinator

Inhoud • Contents

Algemene informatie • General information.....	7
Programma • Programme.....	10
Keynotesprekers • Keynote speakers	16
Mario Braakman	16
Miepke Bos-Bakx.....	17
Jan van Zanen.....	18
Rodaan Al Galidi.....	19
Petra Stienen	19
Panelsessies vrijdag • Panel sessions Friday	22
Ronde 1	22
Ronde 2	31
Ronde 3.....	38
Parallelsessies zaterdag • Parallel sessions Saturday	48
Sessie 1	
Wonen en werken in het buitenland: do's and don'ts of meer?	48
¿Interkulturelle Kommunikation?	49
Europa: een vorm van miscommunicatie!?	49
Mindfulness in a multicultural work environment.....	50
Interculturele competenties en communicatie in het hoger onderwijs.....	50
Language Network Café.....	51
Sessie 2	
NT2 – wat moet ik daarmee?	51
ICC in the central government: managing an ICT project and its international suppliers	52
Power relations in intercultural interactions.....	52
Coloured Glasses, YFU Intercultural Exchange Programs	53

Hoe kan een intern social platform werken in je organisatie?	54
Interculturele Communicatie in de (ondernemers)praktijk	51
Language Network Café.....	51
Rich points.....	58

Algemene informatie • General information

Conferentie locatie vrijdag • Conference venue Friday

Universiteitsbibliotheek Universiteit Utrecht

Drift 21/25/27

3515 BR Utrecht

Conferentie locatie zaterdag • Conference venue Saturday

Academiegebouw Universiteit Utrecht

Domplein 29

3512 JE Utrecht

Universiteitsbibliotheek Universiteit Utrecht

Drift 21/25/27

3515 BR Utrecht

Jubileumcommissie vrijdag • Jubilee committee Friday

Gandolfo Cascio

Olivier Sécardin

Roseline Supheert

Jan D. ten Thije

Jubileumcommissie zaterdag • Jubilee committee Saturday

Seth Antonides

Debbie Cole

Gyöngyvér Lukács

Karen Schoutsen

Michelle Seubring

Jan D. ten Thije

Leendert-Jan Verhappen

Website

Alumni-icc.sites.uu.nl

Financiële ondersteuning • Financial support

We thank the Centre for the Humanities, UiL-OTS, ICON, the department of TLC, Utrecht Universiteitsfonds, Anéla and Uitgeverij Jurgen Maas for their generous financial support.

Utrechts
Universiteitsfonds

Universiteit Utrecht

Anéla

UITGEVERIJ
JURGEN **MAAS**

UiL **OTS**
UTRECHT INSTITUTE
OF LINGUISTICS

Programma

Programme

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April

9:00 – 09:30 <i>Drift 21, hal bij zaal 032</i>	Registratie • Registration
9:30 – 9:45 <i>Drift 21, zaal 032</i>	Opening en welkomstwoord • Opening and welcoming speech Frank Wijnen (UiL-OTS) & Kiene Brillenburg-Wurth (ICON)
9:45 – 10:15 <i>Drift 21, zaal 032</i>	Keynotespreker • Keynote speaker Mario Braakman (Pro Persona) Over interpretaties en misinterpretaties in de transculturele psychiatrie
10:15 – 10:45 <i>Drift 21, zaal 032</i>	Keynotespreker • Keynote speaker Miepke Bos-Bakx (Defensie). Interculturele Communicatie bij Defensie
10:45 – 11:00 <i>Drift 21, hal bij Sweelinckzaal</i>	Koffiepauze • Coffee break
11:00 – 12:30 <i>Drift 25</i>	Panelsessie ronde 1 • Panel session round 1 003 Voorzitter • Session chair: Roselinde Supheert 005 Voorzitter • Session chair: Gandolfo Cascio 101 Voorzitter • Session chair: Olivier Sécardin 102 Voorzitter • Session chair: Jan ten Thije
12:30 – 13:30 <i>Drift 21, hal bij Sweelinckzaal</i>	Lunch pauze • Lunch break
13:30 – 14:30 <i>Drift 25</i>	Panel sessie ronde 2 • Panel session round 2 003 Voorzitter • Session chair: Roselinde Supheert 005 Voorzitter • Session chair: Gandolfo Cascio 101 Voorzitter • Session chair: Olivier Sécardin 102 Voorzitter • Session chair: Jan ten Thije

Programma • Programme

14:30 – 14:45 <i>Drift 21, hal bij Sweelinckzaal</i>	Koffiepauze • Coffee break
14:45 – 16:00 <i>Drift 25</i>	Panelsessie ronde 3 • Panel session round 3
	003 Voorzitter • Session chair: Roseline Supheert
	005 Voorzitter • Session chair: Gandolfo Cascio
	101 Voorzitter • Session chair: Olivier Sécardin
	102 Voorzitter • Session chair: Jan ten Thije
16:00 – 17:00 <i>Drift 21, hal bij Sweelinckzaal</i>	Borrel • Social
17:30 <i>Restaurant Luden</i>	Diner • Dinner

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April

9:15 – 10:00 <i>Academiegebouw, zaal 1636</i>	Registratie • Registration
10:00 – 10:10 <i>Academiegebouw, Aula</i>	Officiële opening • Official opening Wiljan van den Akker (vice rector van de UU en directeur van het Centre for the Humanities)
10:10 – 10:30 <i>Academiegebouw, Aula</i>	Welkomstwoord • Welcoming speech Jan van Zanen (burgemeester van Utrecht) Interculturele Communicatie in de stad Utrecht
10:30 – 11:15 <i>Academiegebouw, Aula</i>	Keynotespreker • Keynote speaker Interview met Rodaan Al Galidi (auteur van o.a. <i>Hoe ik talent voor het leven kreeg</i>) Interviewer: Harald Hendrix (directeur van het KNIR en hoogleraar Italiaans, UU)
11:15 – 11:30 <i>Academiegebouw</i>	Groepsfoto • Group photo
11:30 – 13:00 <i>Drift 27, Eetkamer</i>	Lunch pauze • Lunch break
13:00 – 13:30 <i>Drift 25, zaal 032</i>	Netwerksessie • Network session
13:30 – 14:30 <i>Drift 25</i>	Workshop & lezing sessie 1 • Workshop & lecture session 1
14:30 – 14:45 <i>Drift 21, hal bij Sweelinckzaal</i>	Pauze • Break
14:45 – 15:45 <i>Drift 25</i>	Workshop & lezing sessie 2 • Workshop & lecture session 2
15:45 – 16:00	Locatiewissel • Change of location
16:00 – 17:00 <i>Academiegebouw,</i>	Keynotespreker • Keynote speaker

Programma • Programme

Aula **Petra Stienen** (Arabiste, diplomate, publiciste en politica)

De stem van De Ander

17:00 – 18:30 **Netwerkborrel • Networking social**
*Academiegebouw,
Senaatszaal*

18:30 **Diner • Dinner**
*PK bar &
kitchen*

Keynotesprekers

Keynote speakers

Over interpretaties en misinterpretaties in de transculturele psychiatrie

Mario Braakman (*Transcultureel psychiater*)

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 9:45-10:15

Drift 21, 032

Verbale en non-verbale communicatie vormt het hart van de psychiatrie, zowel qua diagnostiek als ook qua behandeling van patiënten met psychische stoornissen. Communicatie in de psychiatrie is complex aangezien door de psychische stoornis de communicatieve vaardigheden zelf kunnen zijn aangedaan. Het wordt helemaal ingewikkeld als er ook nog talige en culturele verschillen tussen patiënt en psychiater bijkomen. In deze lezing wordt een overzicht gepresenteerd van alle talige en niet-talige communicatieproblemen binnen het werkveld van de transculturele psychiatrie en wordt de deelnemer wellicht geïnspireerd om vanuit de interculturele communicatiewetenschap de kwaliteit van zorg drastisch te verbeteren.

Dr. Mario Braakman is psychiater en cultureel antropoloog. Hij spreekt Ripuarisch, Limburgs, Nederlands, Duits, Engels, Spaans en Yucateecs Maya. Hij verrichte antropologisch veldwerk bij de Maya-indianen in Quintana Roo, Mexico en was 12 jaar lang hoofd behandeling van een gespecialiseerde kliniek voor asielzoekers en vluchtelingen met psychiatrische stoornissen. Momenteel is hij hoofdopleider psychiatrie van Pro Persona, een grote GGz-instelling, alwaar hij ook coördinator interculturalisatie is en wetenschappelijk onderzoek doet. Tevens werkt hij aldaar in een second-opinion polikliniek voor allochtone patiënten (Arnhem) en is hij psychiater in een transcultureel behandelteam voor migranten te Nijmegen. Daarnaast is hij onder meer voorzitter van de afdeling transculturele psychiatrie van de Nederlandse Vereniging van Psychiatrie (NVvP) en vicevoorzitter van de taskforce vluchtelingen van de NVvP. Hij is hoofdredacteur van het internationale tijdschrift "World Cultural Psychiatry Research Review", beoogd directeur van een transcultureel kenniscentrum in oprichting bij de Radboud Universiteit en eigenaar/redacteur van een website over "etniciteit en psychofarmaca".

Interculturele Communicatie bij Defensie

Miepke Bos-Bakx (Overste)

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 10:15-14:45

Drift 21, 032

Vanuit de burgermaatschappij wordt de militaire organisatie vaak als een homogene organisatie beschouwd. Er worden uniformen gedragen, er is orde en discipline en er wordt vaak gesproken over een eigen cultuur die de defensiemedewerker zou typeren. Als men zich eenmaal binnenin de organisatie begeeft dan zult u merken dat dit een stereotype beeld is dat enige nuancering benodigt. Binnenin de organisatie zijn vele subculturen, talige verschillen en afwijkende meningen te vinden. Tegenstrijdige belangen botsen met elkaar, dit heeft invloed op de uitvoering van de kerntaak van de organisatie. In deze lezing focussen we op drie hoofdonderwerpen: Wat is de “militaire taal en cultuur”, hoe uit zich deze in internationale missies en hoe is de samenwerking op internationaal stafniveau.

De lezing heeft de vorm van een vraag en antwoord gesprek tussen:
Commandant Talencentrum Overste Miepke Bos-Bakx.
Socioloog van de Nederlandse Defensie Academie René Moelker.
Adelborst Korps Mariniers Arjan Visscher.

Overste M. Bos-Bakx studeerde Financial Economics aan de koninklijke Militaire Academie te Breda en behaalde in 1997 haar doctorandus aan de Universiteit Tilburg in de richting van HRM. Haar eerste vierjarige functie als officier was (*internal*) *financial control* op het Ministerie van Defensie. Deze functie werd vervolgd op hetzelfde ministerie door een onderzoekpositie als gedragswetenschappelijke analist te vervullen. In 2000 begon zij met lesgeven als universitair docent HRM aan de Nederlandse Defensie Academie. Tot 2014 is zij verbonden geweest aan de faculteit militaire wetenschappen. Ze deed onderzoek naar het werven en behouden van personeel binnen de defensieorganisatie. Ook bracht zij door middel van een internationaal onderzoek in beeld welke processen er van belang zijn in de leiderschap ontwikkeling van jonge officieren. Zij was belast met het oprichten van het Talencentrum Defensie (TCD) en is daar na de oprichting in 2014 de commandant. Onder haar leiding is het TCD de thuisbasis van alle linguïsten binnen Defensie geworden. Er zijn o.a. docenten, vertalers en tolkspecialisten werkzaam. Centraal in de ontwikkeling van het TCD staat de *Dutch approach*, naast taallessen krijgen militairen ook les-

sen in cultuurvaardigheden en competenties zodat zij in goed en open contact kunnen staan met de lokale bevolking tijdens uitzendingen.

Dr. R. Moelker studeerde sociologie aan de Katholieke Universiteit Brabant. Hij promoveerde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam op een proefschrift over de kwalificaties die mensen nodig hebben om zich een plaats op de arbeidsmarkt te verwerven. Vanaf 1992 is hij verbonden aan het onderwijs binnen defensie. Zijn belangrijkste onderzoeksvelden betreffen o.a. de militaire professie, internationale samenwerking, socialisatieprocessen binnen internaatsverband, thuisfrontzorg en sociaalwetenschappelijke benadering van technologie binnen Defensie.

Adelborst A. Visscher is oud-student van de master Interculturele Communicatie. In 2015 studeerde hij af. Deed voor zijn scriptie-onderzoek naar adaptatie problemen van *third culture kids*. Hij is nu bezig met de initiële opleiding tot officier der mariniers en heeft een tijdelijke plaatsing op het TCD.

Interculturele Communicatie in de stad Utrecht

Jan van Zanen (*burgemeester van Utrecht*)

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 10:10-10:30

Aula, Academiegebouw Universiteit Utrecht

Jan van Zanen, burgemeester van Utrecht, zal het welkomstwoord verzorgen in de Aula van het Academiegebouw. Hij zal deze dag openen met een statement over Interculturele Communicatie in de stad Utrecht.

Interview met...

Rodaan Al Galidi (auteur van o.a. *'Hoe ik talent voor het leven kreeg'*)

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 10:30-11:15

Aula, Academiegebouw Universiteit Utrecht

Rodaan Al Galidi, schrijver van onder andere het boek *'Hoe ik talent voor het leven kreeg...'*. Opgegroeid in de oorlog in Irak, vluchtte hij voor de militaire dienst en bracht negen jaar in een asielzoekerscentrum door. Al Galidi zal worden geïnterviewd door **Harald Hendrix**, directeur van het Koninklijk Nederlands Instituut Rome en hoogleraar Italiaans Universiteit Utrecht. Vragen uit de zaal zijn welkom tijdens het interview.

De stem van de Ander

Petra Stienen (Arabiste, diplomate, publiciste en politica)

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 16:00-17:00

Aula, Academiegebouw Universiteit Utrecht

Vanuit haar internationale ervaring als diplomaat, diversiteit-adviseur en politica gaat Petra Stienen in op de vraag wat het betekent om je oor te luister te leggen bij De Ander. Hoe kun je als professional dit basisprincipe van interculturele communicatie optimaal toepassen? Welke valkuilen kom je tegen? En hoe klinkt de stem van De Ander in meertalige situaties? Vragen uit het publiek zijn welkom.

Panelsessies

Vrijdag, 21 april

Panel sessions

Friday, 21 April

Panel sessie ronde 1 • Panel session round 1

Panel 1.1

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 11:00-12:30

Drift 25, 003

Sessie voorzitter • Session chair: Roselinde Supheert

Dutch converts to Islam in interwar Europe: Mediators of Muslim Culture and Religion

Amr Ryad (Utrecht)

European Muslim converts to Islam played prominent trans-local, as well as transnational and transcultural roles in the development of modern Islamic thought in that era. Their new link with Islam should be seen as ingrained in the zeitgeist that inspired a few rich, mostly well-educated Europeans to adopt Islam as a new faith as a result of their search for spiritual pathways beyond their original culture and beliefs. In fact, the conversion of Dutchmen in the Dutch East Indies happened sporadically, but it occurred very rarely in the Netherlands itself. The talk will focus on the role of Charles van Beetem (1879-1938) and Dr. P.H. van der Hoog (1888-1957), two Dutch converts to Islam, in the cross-border activities that highlight significant historical aspects of connections across Dutch and Muslim religious and cultural boundaries. Their discovery of Islam conveyed a sense of “passing” and “surpassing” that resulted from their access to western power and knowledge. How did they play their roles in the indigenization of Muslim practices, thoughts, and discourses on Dutch soil?

Peer-feedback in the light of diversity: challenges and practices based on students' mobility at university level

Emmanuelle Le Pichon-Vorstman, Ineke van den Berg, Olivier Sécardin, Roselinde Supheert, Luisa Meroni, Carlo Giordano, Michèle Ammouche-Kremers, Christa van Mourik. (Utrecht)

Studying abroad is essential to experience foreign cultures, learn foreign languages and get better employment opportunities. At present and somewhat surprisingly, opportunities for such interactions among students when being abroad are limited and difficult. Additionally, optimal adaptation of local academic programs has proven challenging. Such adaptation should take into account language levels, academic levels, and

cultural contents of the programs in order to meet the rich diversity of linguistic and cultural backgrounds that students are carrying with them.

Given these circumstances, one could argue that thus far the higher education system has not been able to provide students and staff with linguistic, cultural and methodological support to foster intercultural and interlingual communication opportunities generated by the exchange programs (Herzog-Punzenberger, Le Pichon-Vorstman & Siarova, 2017:23).

One approach towards supporting interactions between local and international students is the utilization of peer-feedback. The appeal of this program is that three goals can be achieved in parallel; 1) the language student can improve his/her foreign language level with the valuable input of a native speaker while 2) reducing the overall required teaching time of teaching staff and 3) stimulating interactions between international and local students, or, to put it differently, creating a plurilingual community of practice.

In this presentation, based on answers of students and tutors to questionnaires collected between 2012 and 2017, we will discuss the potential implication of the results of this study for the development of intercultural competence in students and tutors and their relevance to our understanding of the role of individual encounters in developing the learning of distancing with cultural schemes and ethnocentric attitudes in students and in tutors.

Language and Identity: Dutch in Indonesia

Martin Everaert & Anne-France Pinget (Utrecht)

Last year we[1] started a project studying the Dutch acquired by Indonesian state citizens at a very early age, in a period in which Dutch was an official language in Indonesia (so, before 1945). The group is quite diverse, some could be called early bilinguals.

A substantial group of Indonesians used Dutch in the family situation. Often, the parents (themselves using Dutch as a first/second language) decided to use Dutch at home to increase the social opportunities of their children. Before the 2nd World War the language of the 'better' schools was Dutch, giving (Indonesian) students greater opportunities for further training in the Netherlands, or to work for the Dutch government. Outside

the family 'Bahasa Indonesia' was the standard language; we are talking about people who have been raised bilingual. We know that immediately after the 2nd World War (1945-1949) the use of Dutch strongly decreased, especially in education. When the Netherlands recognized Indonesian independence in 1949 the use of Dutch virtually ended.

Our principle aim, for the moment, is documenting the language use of this 75+-group; the gathered material will later be used for studying language contact, language loss. But from the first interviews (around 20-30) we conducted over the past two years, we also gradually get a better picture under which conditions Dutch was used back then, how that changed during the Japanese occupation, freedom struggle after the 2nd world war, why people are still using it nowadays, how Dutch as a family language disappeared, etc. We will report on our initial findings on this point, sketching a picture how using Dutch formed part of their identity in a (post-)colonial society.

[1] The project was initiated by Martin Everaert, Anne-France Pinget, Hans Van de Velde. Other researchers so far involved: Margot van den Berg, Dorien Theuns, Maaïke van Naerssen.

Panel 2.1

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 11:00-12:30

Drift 25, 005

Sessie voorzitter • Session chair: Gandolfo Cascio

(Re)defining „diversity“ for intercultural education

Debbie Cole (Utrecht)

Our continued use of the concept of “diversity” and more recently, “super diversity” (Vertovek, in press), to refer to stereotyped group-level differences is at odds with well-articulated theories about human identity behaviors in language (Agha 2007; Abdallah-Pretceille 2006). In this talk, I compare concepts of diversity used in public discourse in English and Bahasa Indonesia to academic uses of diversity in contemporary scholarship. I argue that recent sociolinguistic and anthropological theories of identity and language use call for a diversity concept that contradicts contemporary usages in both scholarly and non-scholarly English.

Drawing from research on how ethno linguistic identity is performed and discussed in Indonesia, I propose an alternative concept of diversity based on individual practices rather than on group-level categorizations.

Participants will be invited to consider whether the continued use of our conventionalized definitions of “diversity” can adequately serve our research and teaching goals or whether a different concept should be coined and used to more accurately refer to performances of varied personae and ways of speaking within different contexts. The implications of different definitions of diversity for training students in intercultural communication studies will be central to this discussion.

Optimal Communication across languages

Henriette de Swart (Utrecht)

Successful communication depends on at least three factors: knowledge of a shared code, knowledge of a shared general background against which the code is interpreted, and cooperative behaviour of speaker and hearer. A better grip on the structure and meaning of words and grammatical constructions across languages can help to understand how language mediates between mind, culture, and participants in a conversation. Words are the bearers of cultural meaning, and provide the concepts we use to organize the world. Grammar does not only glue words together in more complex conceptual structures, it also anchors these concepts to specific individuals and times. By linking concepts to who/what/when, grammar frames the way we perceive the external world. One way we can investigate the way language molds events is to study translations, for instance the translations made of discussions in the European Parliament, the subtitles of foreign movies, or internationally successful novels that appear in various languages. If the target language frames reality in a different way from the source language, the translator needs to unpack and rewrap the message. This can lead the translator to add information, to leaving things out, or to spread information over different parts of the sentence. In this talk, we will discuss a number of examples, and study their impact for strategies that speakers and hearers use to optimize communication.

Multilingualism and Out-group Acceptance: The Mediating Roles of Cognitive Flexibility and Deprovincialization

Kieran Douglas Mepham & Borja Martinovic (Utrecht)

In this research we systematically study multilingualism as a predictor of acceptance of ethnic outgroups. It is argued that people who speak more languages are more cognitively flexible, that is, they have an enhanced flexibility in understanding and representing information. Higher cognitive flexibility is in turn expected to be related to higher deprovincialization: a re-evaluation of one's ethnocentric worldview. Deprovincialization is then expected to result in more openness towards ethnic outgroups, evidenced by a more inclusive notion of the national identity and reduced outgroup dislike. Cross-sectional survey data among a representative sample of native Dutch participants from the Netherlands (N = 792) provide convincing support for these hypotheses and show that multilingualism is an important yet understudied factor in social-psychological research on prejudice reduction.

Panel 3.1

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 11:00-12:30

Drift 25, 101

Sessie voorzitter • Session chair: Olivier Sécardin

Memories, histories and different languages: oral history and intercultural communication

Arla Gruda & Berteke Waaldijk (Utrecht)

Oral history projects cross linguistic borders. I will discuss my involvement as and advisor in three oral history projects (PhD projects) where the language of the interviews was not a language I could speak or read: Hungarian Chinese and Albanian. What are the risks, the challenges and the rewards of such intercultural and multilingual research projects? I will argue that working between different languages is not only possible, but brings results that go beyond the one-language research.

References

- Agárdi, Izabella. On the Verge of History: Rupture and Continuity in Women's Life Narratives from Hungary, Romania and Serbia. Diss. Utrecht University, 2013.
- Huang, S. Y. Being a Mother in a Strange Land: Motherhood Practices Experiences of Chinese Migrant Women in the Netherlands. Diss. Utrecht University, 2015.
- Arala Gruda, Lone mothers and welfare policies : conditions, experiences, expectations 1944-2013 Diss. Utrecht University, 2015

The role of the Author as Intercultural Mediator: the example of the French Antilles

Olivier Sécardin (Utrecht)

This contribution questions the role of “cultural mediator” held by several French-speaking Antillean authors including Chamoiseau, Confiant, Bernabé and Laferrière. The Caribbean provided a very specific field for the history of cultural transfer, from the days of slave trade, through the crossover experiences of “Negritude” and the “Harlem Renaissance” and up to modern-day “world literature”.

Confronting the colonial legacy in Caribbean education: how community-based sociolinguistic research can contribute to positive changes in language planning and language policy

Ellen-Petra Kester (Utrecht)

In this paper, we give a concrete example of how sociolinguistic research utilizing a community-based approach can successfully mobilize stakeholders to commit to the formulation and implementation of major changes in language policy and planning. We will focus on the results of a year-long research project on language and education in St. Eustatius, one of the islands of the Dutch Caribbean.

Most of the students on the English-lexifier Creole-speaking island of St. Eustatius find themselves in a situation where Dutch is used as the language of instruction, even though the overwhelming majority of them almost never encounter written or spoken Dutch outside of the classroom. The use of Dutch as a language of instruction has limited the numbers of students who manage to succeed at school to a small minority. The rest of the students are left behind.

In order to help find solutions to this problem, our research group was approached by the educational authorities in both St. Eustatius and the European Netherlands. As a condition for accepting the task, we insisted on carrying out a community-based sociolinguistic study that would actively involve all of the stakeholders in the education system on the island in the process of identifying, analyzing, and finding solutions to the problem. We will present the results of this study, which were finalized, accepted, and presented to the stakeholders in January of 2014. It appears that the community-based multi-strategy approach adopted in this study has made it possible to recast the debate around language in education on the island in more scientifically grounded and less polemical terms, thereby facilitating a process of community mobilization to better meet the educational needs of Statian students.

Panel 4.1

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 11:00-12:30

Drift 25, 102

Sessie voorzitter • Session chair: Jan ten Thije

Italy and the intercultural *habitus*: examples of creativity and resilience

Philiep Bossier (Utrecht)

In many fields of cultural life in Italy, intercultural practice is considered as an evidence. It is indeed not a coincidence that most of the specific Italian models of new culture circulating in Europe ever since late Medieval and early Renaissance history are both international and intercultural: the creation of university, the foundation of humanism, the invention of the autonomous city-state. Furthermore, most of the cultural patterns immediately linked to this basic structures will contribute to the European codification of daily life: civilized behavior, fashion, garden design, love poetry and the exchange of ideas during civic conversation. As a consequence creativity is part of everyday life and considered as an essential symbol of freedom in human contact. In periods of crisis and war, this basis of enduring intercultural *habitus* will give people hope to restart and to express constant resilience in life.

What is the language of the Euregio Rhine-Meuse-North?

Daan Hovens (Maastricht)

This presentation deals with multilingualism and cross-border integration in the Dutch-German “euregio rhine-meuse-north.”[1] By means of a survey, I explored how well prepared young people in this area are for living in an integrated Euroregion.

The survey included 60 pupils from a Dutch secondary school, and 60 pupils from a German secondary school. The distance between these two schools is a mere six kilometres. All pupils in my survey are about 15-16 years old, and all are in the final stage of their vocationally oriented secondary school education. This means that they have all already decided which language(s) they want to learn at school, and that they are all in the process of making important decisions about their future study and/or career.

Some results of my survey research are rather alarming. Neither the Dutch nor the German pupils express particularly positive attitudes towards each other's national language and the idea of learning it. Neither of the groups tends to answer that they can imagine themselves living, working or studying on the other side of the border. And neither of the groups seems to be aware about euroregional integration processes in their border area.

As English appears to be the only language that all pupils in my survey are learning, and the only language that most pupils think of in positive terms, English as a lingua franca might turn out to be the preferred mode of cross-border communication for this generation. However, my results indicate the possibility of certain alternative scenarios as well, including the use of receptive multilingualism (involving Dutch, German and local dialects).

[1] The official name of this particular Euroregion in English is “euregio”, and it is written with small letters.

Representing the other in Dutch news media

Emmeline Besamusca & Jan ten Thije (Utrecht)

A number of MA students of Intercultural Communication in Utrecht conducted thesis research into the representation of a particular ‘other’ in news media (e.g. Muslims in Dutch press). Some chose a diachronic

comparison (e.g. how the representation of Poland in Dutch press changed between 1989 and 2014), others focused on representation in different cultural contexts (e.g. refugees in Dutch and German newspapers), or on comparing different 'others' within one cultural context (e.g. Israeli's and Palestinians in Dutch news).

Research into the representation of other cultures and national characters is well established in imagology (cf. Beller & Leerssen 2007), which has its roots in comparative literature and methodologically developed from there. Yet, the thesis projects mentioned adopted a functional pragmatic analysis of a text corpus to research representations of the 'other'. In order to bring to light the 'knowledge structures' (Ehlich & Rehbein 1993) in the use of language in news media, all (groups of) words attributing to particular reference words were assembled, and consequently categorized into meaningful clustered 'knowledge structures'.

In this contribution, we will discuss this method of analysis as a means of researching hetero-images, and consider some its strengths and weaknesses.

References

- Beller, Manfred & Joep Leerssen (eds.) (2007). *Imagology. The cultural construction and literary representation of national characters*. Amsterdam: Rodopi.
- Ehlich, Konrad (1998). *Vorurteile, Vor-Urteile, Wissenstypen, mentale und diskursive Strukturen*. In: Margot Heinemann (Hrsg.), *Sprachliche und soziale Stereotype*. Frankfurt a.M. etc.: Peter Lang (11-24).
- Lukács, Gyöngyvér, László Marác & Jan D. ten Thije (2013). *Het Nederlandse Hongarije-beeld in de twintigste eeuw in historisch perspectief*. In: *Internationale Neerlandistiek* 51: 2, 139-157.
- Luyendijk, Joris (2007). *Het zijn net mensen. Beelden uit het Midden-Oosten*. Amsterdam: Podium.
- Redder, Angelika (1995). "Stereotyp" – eine sprachwissenschaftliche Kritik. In: *Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache* 21 (1995), 311-329.

Panel sessie ronde 2 • Panel session round 2

Panel 1.2

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 13:30-14:30

Drift 25, 003

Sessie voorzitter • Session chair: Roseline Supheert

Turkish Transformations Through Italian Eyes. From Cristina di Belgioioso to Oriana Fallaci

Reinier Speelman (Utrecht)

Italian travel literature includes a number of important accounts of female life in what is now the Turkish Republic. A central position in these texts is taken by observations on the women's revolution implemented by Mustafa Kemal Atatürk, that pushed the position of women to the most advanced in Europe. But travel accounts in the Tanzimat period evidence how the Kemalist revolution was anticipated by important changes in Ottoman society. The Italian revolutionary and proto-feminist aristocrat Cristina di Belgioioso had described Anatolian women with new interest in the wake of the 1848 revolts and was rather unique in taking the chance to describe their life and relations with the dominant sex.

No Italians witnessed the Kastamonu and Inebolu nutuklar of August 1925. But the results of Atatürk's speeches can be illustrated by their descriptions of Turkish social life in the years to follow. The cosmopolite Sicilian Giuseppe Antonio Borgese had given testimony of the deceased Ottoman Empire in the 1920's. In the same period, the writer and journalist Corrado Alvaro was much interested in Atatürk's new Turkey. Neither of both failed to notice the new position of women in Kemalist society. This can also be affirmed for Ada Supino, whose praise of Kemalism doesn't present any friction with the Orientalist tradition that provides her with a context and even with inspiration for a tale. Slightly later, though, the philosopher and academician Giuseppe Semerari failed to see or to correctly interpret the city of Istanbul he twice visited. It would be the renowned feminist journalist Oriana Fallaci who described a Turkey which had succeeded where many societies had failed in giving equal rights to women and became an important example of women's emancipation in an Islamic country, thus confirming the value of the Kemalist approach of women as an important feminist achievement. New

interest in Turkish Islamic culture inspired the Italian novelist Cassieri to write a novel on conversion to Islam for sentimental reasons. The stronger visibility and political power of Islamism was, however, seen as a drawback by Fallaci in the years after “Nine Eleven”.

Language use and social integration of Aruban academic migrants in the Netherlands

Jocelyn Ballantyne & Maud Bijl de Vroe (Utrecht)

Our study explores the relationship between the social integration of students from Aruba in mainstream Dutch society to their use of multiple languages in different domains. Aruban students are typically multilingual: Papiamentu is the home language for 69% of the Aruban population (Censo 2010 Aruba), while Dutch is the language of secondary education; English is also widely spoken, and is important as a language of communication because of Aruba’s economic dependence on tourism.

Each year, some 250 Aruban students come to the Netherlands to pursue higher education (EA, 2012), but frequently experience academic and social adjustment difficulties while studying in the Netherlands. Students are likely to attribute these difficulties to a failure of secondary education to prepare them adequately for study in Dutch, and express fears that the use of English in the Netherlands compounds this (Bijl de Vroe 2015). Our analysis, however, indicates that reported use of English is not associated with poorer social integration. Our questionnaire data reports students’ use of Papiamentu, Dutch and English, in the Netherlands and in Aruba, and provides a measure of social integration from responses to questions about sense of affiliation with Dutch society. Responses about language use fall into four domains (personal, study, media use, general). Social integration is positively correlated with the use of Dutch in personal and media use domains while in the Netherlands, but is not correlated with the use of Dutch in other domains in the Netherlands, or with the use, in any domain, of Dutch in Aruba. The use of English in the Netherlands, furthermore, does not show any correlation in any domain with social integration. These results suggest that the use of English does not interfere with social integration in the Netherlands, especially if it ultimately fosters use of Dutch in the personal domain.

References

- Bijl de Vroe, M. 2015. Twisted tongues, hybrid identities: The role language use and identity play in the integration of Aruban students in the Netherlands. BA thesis, Utrecht University.
- Censo 2010 Aruba. 2010. Central Bureau of Statistics Aruba. Latin American and Caribbean Demographic Center. Retrieved from <http://www.redatam.org/binabw/RpWebEngine.exe/Portal?&BASE=AUA2010>
- Enseñansa Aruba. 2012. Aankomst Arubaanse Studenten in Nederland. Retrieved from <http://www.ea.aw/pa/noticia/363-aankomst-arubaanse-studenten-in-nederland>

Panel 2.2

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 13:30-14:30

Drift 25, 005

Sessie voorzitter • Session chair: Gandolfo Cascio

Style and rhetoric in tourist communication: the case of Italy and the Netherlands

Gandolfo Cascio (Utrecht)

During the last ten centuries, Italy has been the favorite destination of many types of visitors: firstly the pilgrims who travelled in order to reach holy sites; then the humanists and the scions who wished to complete their education; and, in our-days, the common tourist. In my talk, after a short historical overview and some statistics, I will concentrate on the contemporary age and will try to illustrate some stylistic and rhetorical aspects of the intercultural discourse between Italians and the Dutch.

Intercultural Learning in reflection reports of outgoing Erasmus students ***Jana Untiedt & Annelies Messelink (Utrecht)***

In 2016 Utrecht University offered a pilot course and “Intercultural Learning” training, open to all students going on exchange in the second semester. While mobility is greatly promoted, research confirms that intercultural contact and experience in itself do not guarantee intercultural learning (Vande Berg, Connor-Linton & Paige, 2009) and could potentially even reinforce stereotypes (Deardorff, 2004). Vande Berg and Paige (2012) therefore suggest the use of interventions as most

learning takes place though critically reflecting on the actual experience. Furthermore, while studying abroad is increasingly promoted as a means to gaining intercultural skills and enhancing and employability, students often remain unaware of what they have learned and are unable to verbalise this in meaningful ways (Messelink, Van Maele & Spencer-Oatey, 2015). The Intercultural Learning course as such seeks to both stimulate the learning experience, as well as to enable students to verbalise.

This course was partly based on the Lifelong Learning project IEREST, which provides non-essentialist teaching materials for Erasmus students. Just like the IEREST materials, the Intercultural Learning course consists of three modules:

- Before departure two meetings were organised, focused on preparations and expectations;
- While abroad, students wrote three intercultural ethnographies in which they reflected on their social, academic and cultural life;
- Upon return there were two meetings, one focused on exchanging experiences and a career training which discussed how to verbalise learning experiences.

In her master research, Jana Untiedt focused on the second module and investigated to what extent the ethnographies of students demonstrate intercultural learning. Her aim was both to investigate how learning takes place abroad as well as how this can be stimulated by using interventions. She investigated 27 reflection reports of 20 students from different faculties, ranging from pharmacy to geology, and in different years of their studies. By using content analysis Untiedt investigated how different learning strategies were used in the different phases of Kolb's learning cycle (1984), namely experience, reflection, conceptualisation and experimentation. She then relates this to the actual learning outcomes that students discuss with regards to knowledge, skills and attitudes (Deardorff, 2004). She clearly demonstrates which strategies students used abroad to enhance learning as well as the importance of reflection in this process. Correspondingly, evaluations of this course also confirm that most learning took place through reflecting on real experience.

References

Deardorff, D. K. (2004). Internationalization: In search of intercultural competence. *International educator*, 13(3), 13-15.

- Messelink, H. E., Van Maele, J., & Spencer-Oatey, H. (2015). Intercultural competencies: what students in study and placement mobility should be learning. *Intercultural Education*, 26(1), 62-72.
- Paige, R. M., & Vande Berg, M. (2012). Why students are and are not learning abroad. *Student learning abroad: What our students are learning, what they are not, and what we can do about it*, 29-58.
- Vande Berg, M., Connor-Linton, J., & Paige, R. M. (2009). The Georgetown Consortium Project: Interventions for Student Learning Abroad. *Frontiers: The Interdisciplinary Journal of Study Abroad*, 18, 1-75.

Panel 3.2

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 13:30-14:30

Drift 25, 101

Sessie voorzitter • Session chair: Olivier Sécardin

You could have very good intentions and do something that bothers someone else. Discrepancies between self-perceived identities and lived experiences of higher education students in an intercultural college and their implications for intercultural educational practices

Tatiana Bruni (Utrecht)

This paper deals with some discrepancies between the constructed self-perception of open-mindedness and the lived experiences of university students who considers themselves to be global nomads.

Global Nomads, Mobile students, Third Culture Kids. They consider themselves global citizens, and their personal narratives elaborate on their open-mindedness and their intercultural awareness and skills. They often seek for an international educational environment where they meet other students with similar backgrounds. Such an environment is provided by international liberal arts and science colleges in the Netherlands. Students at the college I work at have developed strong narratives of the college community as an intercultural arena.

However, in my teaching and tutoring experience at this college, I have noticed that there can be a discrepancy between intent and behaviour. I wanted to investigate how this would influence the learning environment and the social life of our students.

In this paper, I will present the results of a small research based on the textual analysis of some documents produced by students and of a conversation on issues of diversity, inclusion and exclusion that I conducted with four students. First, I will discuss some controversial issues both brought up by students and noticed by me. Using thick descriptions, I will then show how students explain those issues, and what suggestions they have for improving the intercultural experience at the college. Finally, I will elaborate on the contribution that intercultural education and education for global citizenship could make to address the issues discussed. The results presented can be of interest for instructors and policy-makers of international programs and settings.

Assessing and monitoring vocabulary acquisition in a fair way

Manuela Pinto & Shalom Zuckerman (Utrecht)

Assessing the vocabulary of young immigrants is a difficult task. Instructions are often misunderstood, children might suffer from low self-confidence and self-esteem and test items may be unclear or misleading. Current methods appear to be problematic in many ways. They are not adequate to measure bilinguals' language competence; they require children to perform an unnatural and explicit operation of selecting among candidates; they feel like a test and create anxiety; some items are unclear, outdated or irrelevant; items are tested out of their (cultural) context; and, crucially, they seem to lead to underestimation, especially with young newcomers, and to failure in measuring their progress and in comparing it to monolingual children's proficiency rates.

This talk introduces a new method – the Coloring Book (authors 2015, 2016) – to test the receptive vocabulary of young L2speakers. With this method children are presented with digital coloring pages containing multiple everyday-life items on a certain theme (classroom, farm, clothes, etc.). Upon hearing a sentence containing coloring instructions (“the ceiling is green”, “the door is red”), children select a color on the touchscreen and paint the item they think it represents a ceiling or a door. This playful activity implicitly reveals their vocabulary knowledge.

We present new results obtained with this method and claim that reducing anxiety, testing words in their natural context and allowing children to give their first intuitive interpretation makes their performance improve and allow for easy follow up measurements.

Panel 4.2

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 13:30-14:30

Drift 25, 102

Sessie voorzitter • Session chair: Jan ten Thije

The Dangers of a Single Story: Researching Women's Writing and Utopias Across Cultures and Borders

Barnita Bagchi (Utrecht)

In her 2009 TED talk 'The Danger of a Single Story', the Nigerian-American writer Chimamanda Ngozi Adichie wrote about the Igbo word "nkali", "to be greater than another." "Like our economic and political worlds, stories too are defined by the principle of nkali: How they are told, who tells them, when they're told, how many stories are told, are really dependent on power." (Adichie 2009). In this presentation, I shall draw on aspects of my research into women's agency and writing and on utopian communities and futures conceived by such women to show how literary-historical scholarship can, in analyzing "stories", excavate cultural diversity in a context of inequality in power relations, while also analysing transcultural flows. While gender and ethnic/ racial diversity will be in focus, the presentation will understand diversity in a framework of cross-cutting vectors of inequality. My presentation will be partly framed by the work of cultural sociologists such as Michele Lamont, who have shown that culture should not be thought of only as a society's beliefs, norms, values and attitudes, which are far more contradictory than often supposed, but also in terms of worldviews, frames and scripts of behavior (see e.g. Lamont and Small 2010). The presentation will examine a number of cases, spanning the period 1790 to our times, and cutting notably across India, Bangladesh, Scotland, England and Antigua.

References

- Adichie, Chimamanda. "The danger of a single story." TED Ideas worth spreading (2009).
- Lamont, Michèle, and Mario Luis Small. "Cultural diversity and anti-poverty policy." *International social science journal* 61.199 (2010): 169-180.

Interpreter-Mediated Communication in Dutch General Practice

Rena Zendedel, Barbara Schouten, Julia van Weert & Bas van den Putte (Amsterdam)

Family interpreters are frequently used in medical settings all over the world to bridge the language gap between the health care providers and migrant patients. In Dutch general practice (GP) family interpreters are present in circa 60% of GP consultations with migrant patients and are especially frequently used by first generation female Turkish migrant patients, because of their low Dutch language proficiency. However, research on interpreter-mediated interactions is scattered, often lacks theoretical base and an overarching investigation of the perspectives of the three interlocutors, that is the doctor's (i.e., General Practitioner's (GP's)), the patient's and the family interpreter's.

Therefore, in order to contribute to the development of the research field, the aim of the current PhD project is to study the process of interpreter-mediated intercultural interactions integrating the three perspectives (i.e., the GP's, the patients' and the family interpreter's) and relating the antecedents of communication to the communication process and outcomes (i.e., perceived control, trust in the interpreter and satisfaction with the consultation). We study the family interpreter's role, control dynamics in the interpreted interaction and trust in the family interpreter using an interdisciplinary theoretical framework and mixed research methods. During the presentation, the PhD candidate will provide an overview of the studies and discuss the findings of two qualitative studies (n=22), (n = 54) respectively, a survey (n= 91) and our current observational study (n = 84), based on a sample of audio-recorded real-life interpreted medical interactions. Both, the theoretical, as well as the practical implications of the research findings will be discussed.

Panel sessie ronde 3 • Panel session round 3

Panel 1.3

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 14:45-16:00

Drift 25, 003

Sessie voorzitter • Session chair: Roselinde Supheert

Vluchtelingen: van massa naar mens

Iris Huisman (Utrecht)

Het doel van mijn scriptieonderzoek is de representatie van en het discours over vluchtelingen in Nederlandse kranten in kaart te brengen en tevens inzicht te bieden in de werking van kranten en bewustzijn te creëren met betrekking tot de invloed die deze kunnen hebben. Aan de basis van het onderzoek liggen theorieën over representatie, discours en ideologieën, framing, de rol van (papieren) media en discursief racisme 1 2 3 in de media 4. Voor het onderzoek werden 105 krantenartikelen uit de vier grootste landelijke dagbladen (NRC Handelsblad, De Volkskrant, Algemeen Dagblad en De Telegraaf) uit de maand september 2015 door middel van een kritische discoursanalyse⁵ onderzocht. Een lexicatie-analyse ging na op welke manier er in de artikelen naar vluchtelingen wordt verwezen. Met een predicatie-analyse werd onderzocht welke eigenschappen er aan vluchtelingen worden toegewezen, waarna deze in categorieën werden onderverdeeld. Door een analyse van verbale processen werd onderzocht wie er aan het woord komt (en wie niet). Tot slot werd nagegaan in hoeverre de representatie overeenkomt met de sociale praktijk waarin de krantenartikelen tot stand zijn gekomen. Op basis van de resultaten werd geconcludeerd dat de representatie minder negatief is dan verwacht werd op basis van eerder onderzoek en literatuur⁶. Er is sprake van een verdeeld discours, hetgeen een afspiegeling is van uiteenlopende gevoelens in de maatschappij. Zo is er aan de ene kant angst en onbegrip voor vluchtelingen die in grote getale komen, en aan de andere kant aandacht voor de vluchteling als persoon en als slachtoffer. Dit tweede beeld kan bijdragen aan erkenning van de vluchtelingen als mens en gelijke.

How to anticipate on the variety of cultural rituals concerning death as a photographer for Make a Memory Foundation?

Maaïke Aans, Wieke Eefting & Jan D. ten Thijs (Utrecht)

Make a Memory Foundation (MaM) offers parents who suffer the loss of a child (from 23 weeks up to age 17), a photo series of their terminally ill, dying or deceased child. These series are made by a professional photographer and are free of charge. The photo series offer parents a consolation. This lasting memory of their child can be very valuable in the mourning process.

In line with the global trend, The Netherlands is increasingly becoming a multicultural society. Consequently, the photographers who volunteer for

the Make a Memory Foundation, have to deal with a wide variety of cultural rituals concerning death on the one hand, and the personal aspects of grief on the other hand.

Presently, at Utrecht University we are carrying out a study on the experience of the photographers, the strategies they use to cope with the diversity they encounter, how it influences their behavior and choices they make with respect to the photos that are presented to the parents. On the other hand, the point of view of the parents will be explored. Interviews with ten photographers, several parents and professional religious caretakers (such as a priest and an imam) are the basis for this study.

In this presentation, we will explain how Make a Memory works. Further, we will elaborate on the increasing cultural diversity we encounter and on how the knowledge available at ICC such as the Face theory of Goffman (1967) and the superdiversity theory of Vertovec (2007) can help us to keep up with the needs of parents with more and more different cultural and religious backgrounds.

References

- Goffman, E. (1967). Interactional ritual: Essays on face-to-face behavior. Garden City, NY: Anchor Books.
- Vertovec, S. (2007). Super-diversity and its implications. *Ethnic and racial studies*, 30(6), 1024-1054.

Panel 2.3

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 14:45-16:00

Drift 25, 005

Sessie voorzitter • Session chair: Gandolfo Cascio

Linguistic advantages of bilingualism: Positive transfer in the acquisition of Dutch grammatical gender

Elena Tribushinina & Pim Mak (Utrecht)

In this talk we will report two experiments testing the bilingual bootstrapping hypothesis. More specifically, we test the prediction that knowledge of a language with a salient and transparent gender system (e.g. Russian, Limburgisch) may facilitate the acquisition of pronominal

gender in Dutch. In Experiment 1, we compare pronoun use in narratives produced by monolingual Dutch-speaking children and age-matched Russian-Dutch (simultaneous and early sequential) bilinguals. The results demonstrate that monolingual children aged 7 are still in the process of acquiring feminine pronouns and tend to use masculine pronouns across the board. In contrast, bilinguals use both masculine and feminine pronouns. The performance of simultaneous bilinguals is not significantly different from that of L1 adults, whereas early sequential bilinguals use more feminine pronouns than Dutch adults.

In Experiment 2, we use eye-tracking to compare the online processing of gender-marked definite determiners and pronouns by 4-year-old Dutch-speaking monolinguals and age-matched Dutch-Limburgisch bilinguals. Both monolinguals and bilinguals looked at the female referent upon hearing the feminine pronoun, which indicates that they are sensitive to pronoun gender. This said, only bilinguals were able to predict the upcoming noun based on the determiner. We conclude that bilinguals have an advantage in the acquisition of grammatical gender in Dutch if their other language has a more salient and transparent gender system.

Talking about ethnicity, nationality and culture in police interrogations

Tessa van Charldorp (Utrecht)

Using ethnic categories can be a delicate matter in various institutional settings, such as the police context. In this paper, we uncover how ethnicity, nationality and culture play a role in one-on-one interaction between officer(s) and suspect by analyzing how these concepts are made relevant in interaction. Using conversation analysis we studied the interaction between officer(s) and suspect in 15 Dutch police interrogations.

Speakers use ethnic labels when they tell stories about what happened, give accounts, or complain (Stokoe and Edwards, 2007; Whitehead and Lerner, 2009). Sometimes, ethnicity becomes the topic of the conversation, but often, ethnic labels are used in passing. Whitehead and Lerner (2009) speak of 'descriptive adequacy' to explain why people use labels when they do not appear to have anything to do with the topic of the conversation. They show that participants take race for granted, unless speakers refer to a person who is not part of the taken-for-granted category. In those cases, an ethnic label is used for descriptive adequacy.

Our analyses thus far show that both officers and suspects try to be descriptively accurate but also use these categories to: 1) build a relationship; 2) describe a person casually or solve a misunderstanding; 3) ask for or give police-relevant descriptions; 4) teach suspects a lesson. In this presentation we will show examples of these four ways in which police officers and suspects use delicate terms without causing any trouble between the speakers, who are often of different nationalities, cultures and ethnicities.

References

- Stokoe, E. & Edwards, D. (2007). 'Black this, black that': racial insults and reported speech in neighbour complaints and police interrogations. *Discourse & Society*, 18(3) pp. 337-372.
- Whitehead, K. & Lerner, G. (2009). 'When are persons 'white?': on some practical asymmetries of racial reference in talk-in-interaction'. *Discourse & Society*, 20(5), pp. 613-641.

Panel 3.3

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 14:45-16:00

Drift 25, 101

Sessie voorzitter • Session chair: Olivier Sécardin

The Representation of National Cultures in Disney Classics and their Live-Action Adaptations

Azra Alagic (Utrecht)

In recent years, Disney's animated classics[1], have become even more popular as modern television shows and live-action adaptations, such as *Once Upon a Time* (2011), *Maleficent* (2014), and *Cinderella* (2015), have re-introduced various of the beloved Disney characters that many viewers came to love while growing up. The hype continues to grow as the upcoming live-action movies *Beauty and the Beast* and *Mulan* are to be released in 2017/2018. Nevertheless, researchers have recently criticized Disney's representations of national cultures, which are often portrayed by using stereotypical depictions of race. Although extensive research has been conducted on the representation of national cultures within animated Disney classics, relatively little research has been conducted on the representation of national cultures within Disney's newer live-action adaptations of these classics[2]. Therefore, this research will look into

how national cultures are represented within the original Disney classic *Cinderella* (1950), and whether the representation of these national cultures has changed within its live-action adaptations *Cinderella* (1997) and *Cinderella* (2015).

This particular animated Disney classic was chosen for the two following reasons: firstly, this film has been widely researched in terms of the representation of female identity. However, research on the representation of national cultures within this specific film remains limited. Secondly, it is interesting to look *Cinderella*, as the original tale has been adapted globally according to various cultural contexts over the centuries.

Thus, this research aims to provide new insights within the field of Imagology by looking into the representation of national cultures in the animated Disney classic *Cinderella* and its live-action adaptations, and to research whether the representation of these national cultures has changed within the newer films. It is important to conduct research in this particular field to gain more understanding into how the media can influence audiences' perceptions of various cultures, and whether these representations are adapted according to current societal changes.

[1] These are films that are completely drawn by hand without using any computer animation.

[2] These are films that feature real actors rather than computer-generated effects or drawn animations.

Young connected migrants: encapsulation and cosmopolitanization

Koen Leurs (Utrecht)

During the so-called "European refugee crisis," the dichotomies of bodies that were naturalized into technology usage and the bodies that remain alienated from it betrayed the geographic, racial, and gendered discriminations that digital technologies, despite their claims at neutrality and flatness, continue to espouse. In this moment of crisis, the digitally connected migrant was getting a lot of flak, which is exemplary of "high-tech Orientalism" (Chun, 2008, p. 73). News headlines and social media tropes commonly questioned Syrian refugees who arrived in Europe carrying smart phones. For example, a frontpage headline on the Dutch daily *Algemeen Dagblad* questioned, "Why do those refugees take selfies all the time?" (Rosman & van Mersbergen, 2016) while right-wing social media memes depicted refugees carrying smart phones as bogus asylum

seekers. So far the relationships between media and migration have mostly been considered from the perspective of news framing, representation and meaning making.

However, digital media use provides a timely entry-point to explore the migrant condition from the perspective of migrants themselves: migration and digital technologies are both characterized by paradoxical experiences of space and time. This presentation will share experiences of young forced migrants – particularly young Syrians – living in the Netherlands. Their smart-phone use was taken as a main entry point to study processes and perceptions of identification, learning, affectivity and human rights. Drawing on ongoing in-depth interviews, digital ethnography and participatory research, the smart phone is operationalized as a personal pocket archive. In my research, publications and dissemination I invited participants to reflect on the content of their own pocket archives. As part of this project, I am working on an interactive installation consisting of short video-portraits where young connected migrants reflect upon and curate their own pocket archives consisting of photos, videos, music play-list and app preferences. Experiences of young connected refugees shed a particular light on mobility and immobility, borders, unbelonging, cultural memory, changing representations of cultural groups, and identity formation. In this presentation I will theorize and empirically sustain a dialectical understanding of how connected migrants are always involved in simultaneous processes of “encapsulation” – maintaining a sense of collective identity with fellow members of a bounded diasporic community – and “cosmopolitanization” – bridging local intercultural differences by engaging with various communities different to their own.

Panel 4.3

Vrijdag, 21 april • Friday, 21 April • 14:45-16:00

Drift 25, 102

Sessie voorzitter • Session chair: Jan ten Thije

EDINA-project: education of newly arrived migrant pupils

Sergio Baauw & Emmanuelle Le Pichon-Vorstman (Utrecht)

Onderzoek naar recente migrantenkinderen (NAMS) die afkomstig zijn van een speciale ontvangstschool, toont aan dat deze kinderen na overgang naar het reguliere onderwijs, op verschillende vaardigheden zoals spelling, begrijpend lezen, technisch lezen en rekenen en wiskunde, even goed scoorden als hun klasgenoten, en evenmin afweken van het landelijk gemiddelde. Echter, deze NAMS stroomden structureel in lagere klassen in dan waar zij op grond van hun leeftijd terecht zouden moeten komen. Het EDINA-project probeert verbetering te brengen in deze situatie. In het kader van het EDINA-project zijn een drietal instrumenten ontwikkeld die al doel hebben leraren handvatten te bieden bij de omgang met NAMS. Het programma bevat een module om specifieke leerkrachtaardigheden te ontwikkelen, een module om actieve differentiatie binnen het klaslokaal aan te moedigen, en een toolset en hulpbronnen om de ontvangst, observatie en transitieprocessen van NAMS te optimaliseren. Tijdens deze lezing zullen verschillende onderdelen van de toolset worden besproken.

Wat migratie met je identiteit kan doen

Elisa Candido (Udine)

Migratie is een welbekend fenomeen voor de Albanese bevolking. Sommigen beweren zelfs dat de helft van alle Albanezen in het buitenland woonachtig is (Morozzo della Rocca, 2001). Italië is daarbij een geliefde bestemming. Tussen de 14e en 16e eeuw emigreerden velen naar Venetië, vanwege de grote werkgelegenheid die de stad bood. De Turkse invasies, die het balkanische land tussen de het eind van de 14e eeuw en de 18e eeuw teisterden, bracht wederom een migratiestroom in de richting van Italië op gang.

In een meer recentelijk verleden bracht het vallen van het communistische en totalitaire bewind, begin jaren '90 van de vorige eeuw, een reeks van migratiegolven in de richting van het Zuid-Europese land op gang. De sociaalhistorische context, de Italiaanse taal- en migratiepolitiek, de macht van de Italiaanse media, het zijn slechts een aantal factoren, die veel Albanese emigranten ertoe hebben gebracht hun identiteit en taalgedrag vergaand – zo niet radicaal – aan de nieuwe samenleving aan te passen.

Het sociolinguïstische onderzoek – met als hoofdvraag *Who speaks what language to whom, when, why, where, and what will it lead to?* – richt zich niet alleen op deze factoren en het resultaat van dit (taal)gedrag, maar staat ook stil bij de aspecten, die de maatschappelijke integratie van deze groep migranten uiteindelijk tot een groot succes hebben gemaakt.

Parallelsessies
Zaterdag, 22 april

Parallel sessions
Saturday, 22 April

Netwerksessie • Networking session

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 13:00-13:30

Drift 27, Eetkamer

Sessie voorzitter • Session chair: Debbie Cole

Time to network! ☺

Middels een leuke netwerkmactiviteit ga je in gesprek met anderen met als doel oude connecties te versterken en nieuwe te starten.

Parallelsessie 1 • Parallel session 1 (13:30 - 14:30)

Wonen en werken in het buitenland: do's and don'ts of meer?

Lotte Edelkoort

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 13:30-14:30

Drift 25, zaal 001

Wanneer je naar het buitenland verhuist, verandert er veel in je leven. Je start vaak met een nieuwe baan (of je gaat op zoek), in een onbekende context. Spannend en uitdagend maar soms ook lastig en moeizaam. Interculturele training kan een oplossing zijn om sneller te begrijpen wat er om je heen gebeurt. Maar hoe geven we vorm aan interculturele training buiten de academische context? Welke aspecten zijn belangrijk en welke juist minder? En waar moet je rekening mee houden? Deze workshop geeft je inzicht in het hoe en wat van interculturele training maar ook mijn eigen ervaringen van wonen en werken in het buitenland.

Lotte Edelkoort werkt sinds begin 2016 als Consultant HR & Change bij Kirkman Company. Daarvoor heeft zij bijna vier jaar in Londen gewerkt als Intercultural Consultant bij verschillende organisaties. Ze heeft veel samengewerkt met interculturele trainers en zelf ook training gegeven aan groepen en individuen.

Interkulturelle Kommunikation?

Elisa Candido

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 13:30-14:00

Drift 25, zaal 002

Meertaligheid, migratie en sociolinguïstiek. Deze termen hebben niet alleen betrekking op de Master Interculturele Communicatie, maar verbinden deze ook met het proefschrift dat ik enkele jaren geleden geschreven heb. In de presentatie zal, mede aan de hand van voorbeelden uit dit werk, worden ingegaan op de grote maatschappelijke relevantie van onze opleiding.

Elisa Candido heeft de master Interculturele Communicatie twee keer met veel plezier gevolgd. De eerste keer (AA. 2004/2005) studeerde zij Duitse Taal en Cultuur. Twee jaar later (AA. 2007/2008) heeft zij de Master nog een keer gevolgd gedurende de studie Italiaans Taal en Cultuur. In 2014 is zij gepromoveerd met een sociolinguïstische proefschrift aan de Universiteit van Udine (Italië). Op het moment werkt zij als docente Duits aan het Rhedens Rozendaal en volgt zij in het kader van het traject “PhD voor de klas” de eenjarige educatieve master aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Europa: een vorm van miscommunicatie?

Heidi de Ruiter

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 14:00-14:30

Drift 25, zaal 002

Europa komt vaak negatief in het nieuws. De bureaucratie, Brexit en schandalen worden breed uitgemeten. De successen van Europese samenwerking krijgen daarentegen nauwelijks aandacht. Dit speelt niet alleen op Europees niveau, maar is ook terug te zien op kleinere schaal, in de grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederland en Duitsland.

Heidi de Ruiter is sinds 2008 als senior beleidsmedewerker en woordvoerder werkzaam bij de Euregio Rijn-Waal in Kleve. Zij heeft in haar werk dagelijks te maken met verschillen in taal, cultuur en communicatie tussen Nederland en Duitsland. Daarvoor studeerde Heidi van 2002 tot 2007 aan de Universiteit Utrecht. Zij volgde hier de bacheloropleiding Duitse taal en cultuur en de masterprogramma's Interculturele Communicatie en Vertalen.

Mindfulness in a multicultural work environment

Maurine van Mourik

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 13:30-14:30

Drift 25, zaal 003

At work we are all confronted with people with different background, opinions, habits and working methods. In a multicultural organization these differences are often even bigger. Nevertheless together we create one company culture and work for the same goal. We often forget this and experience 'different' as frustrating.

By working in a mindful way one may prevent frustration and see differences as opportunities. During this workshop I will have the attendees experience how to use mindfulness to feel more peace of mind at work.

Maurine van Mourik is an HR generalist with passion for (Spanish) language & culture. After her studies she ended up working in recruitment. She currently works at Hippo (an international software vendor recently acquired by Bloomreach Inc., a succesful Software vendor in Silicon Valley. Maurine works at Hippo since 2011 and is currently People & Talent Manager.

She is spouse of Ignacio and mother of Victor (2 years and 10 months) and Louise (10 months). She enjoys her parttime working life (with also time to enjoy motherhood) but misses time to rest in her life. This sometimes stresses her out. A mindfulness course during her second pregnancy taught her to create more peace of mind and reduce her stress level both at home as at work.

Interculturele competenties in het hoger onderwijs

Qing-yi Fan

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 13:30-14:30

Drift 25, zaal 005

Internationalisering staat hoog op de agenda van veel universiteiten. Het aantal internationale studenten neemt toe, steeds vaker verschuift de voertaal naar het Engels en verwelkomt de universiteit steeds meer buitenlandse staf. Er wordt van alles uit de kast gehaald om studenten een

buitenlandervaring te bieden. Een van de gevolgen is dat er steeds meer gevraagd wordt van het onderwijsondersteund personeel. Hoe gaan zij hiermee om?

Qing-yi Fan werkt sinds 2013 bij de TU Delft als coördinator op een facultair International office. Ze is de eerste contactpersoon van internationale studenten die op de faculteit komen studeren. Daarbij behoren de toelating van de internationale masterstudenten, de organisatie van evenementen en het coördineren van internationale studieprogramma's tot haar hoofdtaken.

Language Network Café

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 13:30-14:30

Drift 25, zaal 102

Sessie voorzitter • Session chair: Debbie Cole

Kom naar het Language Network Café en ga in gesprek met elkaar! Tijdens deze cafésetting heb je de kans om zowel je talen te oefenen als nieuwe contacten op te doen. *Let's connect!*

Parallelsessie 2 • Parallel session 2 (14:45 - 15:45)

NT2 (Nederlands als tweede taal) – wat moet ik daarmee?

Lieke de Jonge-Gosen

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 14:45-15:45

Drift 25, zaal 001

Er komen steeds meer mensen naar Nederland die geen Nederlands spreken. Maar wat moet jij daar nu mee? In deze workshop maak je kennis met de kenmerken van een tweede taalspreker en krijg je tips en trics hoe je deze mensen helpt bij het leren van het Nederlands. Je gaat actief aan de slag om je bewust te worden van waar je tegen aanloopt als je de taal niet beheerst en leert hoe je deze mensen kunt stimuleren om de taal te leren.

Lieke de Jonge-Gosen is trainer/adviseur bij het Haags Centrum voor Onderwijsadvies (HCO). Zelf heeft ze gewerkt als leerkracht voor anders-talige leerlingen in het basis- en middelbaar onderwijs. Nu helpt ze leerkrachten die les geven aan deze doelgroep om hun onderwijs te ver-

beteren. Door middel van trainingen, coaching en advisering helpt ze hen bewust te worden van wat deze leerlingen nodig hebben en hoe je ze dit kunt bieden.

ICC in the central government: managing an ICT project and its international suppliers

Francine Kappelle

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 14:45-15:15

Drift 25, zaal 002

Because of the European Procurement Law the central government cannot always handpick their suppliers: what if an international supplier wins the procurement? And what if this concerns an ICT project that in size is unlike any other project that this organization has ever had to complete?

Francine Kappelle is a projectcontroller at the central government. After she completed the master ICC in 2009, she found her first job at the Province of Utrecht and has worked with or for the government since.

Power relations in intercultural interactions

Monica Magaon

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 14:45-15:15

Drift 25, zaal 002

Intercultural interactions can fail because of faulty communication between the speakers. When engaging in a conversation with a person from a different culture, no matter the level of knowledge about the interlocutor's culture, one might fall into the trap of othering. Being aware of "othering" and avoiding is not enough for a successful communication. One must take into consideration the power structure in which the speakers find themselves. Each speaker's power position is given by his/hers social and historical background. Having a good understanding everyone's position in the conversation can lead not only to an ethical approach to intercultural communication, but also to achieving one's goals in the interaction and to better anticipating the outcome.

Monica Magaon is 27 en komt uit Roemenië. Tijdens haar Bachelor heeft zij Nederlands en Portugees gestudeerd in Boekarest. Monica is in

2014 aan de MA Intercultural Communicatie afgestudeerd. Nu werkt zij bij de Nederlandse Ambassade in Roemenië en is tweedejaars student bij de marteropleiding "Security and Diplomacy".

Coloured Glasses, YFU Intercultural Exchange Programs

José Brinkman & Marlien Rietkerk

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 14:45-15:45

Drift 25, zaal 003

Coloured Glasses is een YFUprogramma dat bestaat uit interactieve workshops over intercultureel leren. Het doel is dat jongeren gaan nadenken over hun houding en verdraagzaamheid tegenover andere culturen. Onze facilitators komen naar middelbare scholen in het hele land om actief met scholieren aan de slag te gaan. De Coloured Glasses workshops laten jongeren nadenken over cultuur & identiteit, interculturele communicatie, stereotypering, vooroordelen, discriminatie en mensenrechten. Ze laten zien dat er openheid en begrip voor anderen ontstaat wanneer jongeren zich echt verdiepen in en in contact komen met mensen uit andere culturen. Coloured Glasses maakt deelnemers bewust van hun invloed op de wereld om hen heen.

José Brinkman is sinds begin 2017 actief als vrijwilliger Coloured Glasses Facilitator bij YFU Nederland. Na haar BA Engelse Taal en Cultuur aan de UU heeft ze, naar aanleiding van ervaringen tijdens haar studiejaar in Liverpool, besloten om de MA ICC te volgen, welke ze in 2016 heeft afgerond. Tegenwoordig werkt ze al Engels vertaler en gaat ze vanaf april werken bij Marosel B.V. als Operations Medewerker.

Marlien Rietkerk is Volunteer Coordinator bij YFU Nederland Intercultural Exchange Programs. Na haar studie Bedrijfskunde in Groningen, werkte ze 14 jaar in verschillende HR-functies bij Rabobank Nederland in Utrecht. Daarna woonde zij drie jaar met haar gezin in Mumbai, India en was betrokken bij verschillende NGO's. Sinds 2015 is ze actief voor YFU en is betrokken bij de invoering van het Coloured Glasses Programma bij middelbare scholen.

Hoe kan een intern social platform werken in je organisatie?

Janneke Burks

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 14:45-15:45

Drift 25, zaal 005

Social Media zijn onderdeel van ons dagelijks leven. We gebruiken het om foto's te delen, elkaars berichten te 'liken' en zelfs om een vakantie-adres te regelen of een boormachine te lenen. Ook binnen organisaties kan een social platform werken. Hoe? Daarover ga ik graag het gesprek met jullie aan.

Janneke Burks is interne communitymanager bij Achmea.

Interculturele Communicatie in de (ondernemers)praktijk

Rosanne Severs

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 14:45-15:45

Drift 25, zaal 101

Globi werkt aan verschillende projecten op het gebied van intercultureel leren binnen het voortgezet en hoger onderwijs. Dit zijn voornamelijk inhoudelijke uitwisselingen tussen scholen in Nederland, China en Nederland. Ook biedt Globi trainingen en werkmethodes om scholen en onderwijsinstellingen actief bekend te maken met interculturele communicatie en competenties. Globi is vijf jaar geleden door Rosanne Severs opgericht.

Deze workshop bestaat uit twee delen. Eerst vertelt Rosanne over de opstart van Globi en de uitdagingen van internationaal samenwerken. Daarna ga je zelf kort aan de slag met één van de werkmethodes die Globi heeft ontwikkeld voor het vormgeven van een inhoudelijk uitwisselingsprogramma waar bewust wordt gewerkt aan de ontwikkeling van interculturele vaardigheden.

Rosanne Severs is oprichtster van Globi en is in 2010 afgestudeerd aan de master Interculturele Communicatie aan de UU. Globi is opgericht in 2012 en richt zich op interculturele projecten voor het onderwijs. De twee voornaamste takken van de organisatie richten zich op training & ontwikkeling en op uitwisselingen & partnerschappen (China en India).

Voor, tijdens en na haar studie verbleef Rosanne meerdere keren voor langere periodes voor studie en werk in Italië en China.

Language Network Café

Zaterdag, 22 april • Saturday, 22 April • 14:45-15:45

Drift 25, zaal 102

Sessie voorzitter • Session chair: Debbie Cole

Kom naar het Language Network Café en ga in gesprek met elkaar! Tijdens deze cafésetting heb je de kans om zowel je talen te oefenen als nieuwe contacten op te doen. *Let's connect!*

Rich points

Rich points

Wat is de kern van interculturele competentie? Dat is je kunnen verwonderen over de Ander en daardoor iets leren over jezelf. Michael Agar, antropoloog en veel gelezen onderzoeker binnen de ICC master. Hij schreef in 1994 het boek *Language Shock. Understanding the Culture of Conversation* New York: William Morrow. Agar spreekt in dit verband van Rich Points. Wat is een Rich Point? Agar spreekt van situaties waarin men iemand of iets niet begrijpt. Wat kun je dan doen?

- Wachten tot het vanzelf overgaat
- De ander de schuld geven, of
- Nadenken over je eigen cultuur in relatie tot de Ander.

Dat laatste geval noemt Agar een Rich Point. Rich points zijn momenten van verwondering over de relatie tussen je cultuur en die van anderen. Hieronder hebben alumni en docenten hun rich point op geschreven over hun werk en leven.

Chingar

Door: Maurine Carmona Galicia-van Mourik

Eigenlijk gebruik ik de kennis en kunde die ik tijdens mijn studie heb opgedaan vooral in mijn privéleven. Ik ben getrouwd met Ignacio Carmona, die geboren is in Mexico en ik heb dus een Mexicaanse schoonfamilie. Eind 2011 kwam ik voor het eerst over de vloer bij de Carmona's en ik heb daar binnen no-time indruk gemaakt met mijn Spaans. Na mijn semester Spaans tijdens mijn eerste studie *Integrated Communication Management* aan de Hogeschool Utrecht, mijn stage en daarna mijn werk bij de Nederlandse Ambassade in Peru, was mijn Spaans al behoorlijk rijk qua vocabulaire. Het Mexicaanse Spaans kwam daar door de liefde bij.

Niets is Mexicaanser dan het werkwoord *chingar*, dat in verschillende contexten wordt gebruikt. Zo betekent *Está bien chingón*: Het is super goed. *Se chingó mi dinero*: Hij heeft mijn geld gestolen en *Hoy tengo que trabajar un chingo*: Vandaag moet ik erg hard werken.

Ignacio had de weken voor onze komst samen naar Mexico zijn familie wijsgemaakt dat ik geen Spaans sprak. Zijn familie spreekt amper Engels,

dus men was wat zenuwachtig over hoe ze met mij zouden communiceren.

De opluchting toen ik na een paar minuten de familie toch in vloeiend Spaans te woord bleek te kunnen staan was groot. Ignacio zijn moeder vroeg zich daarna af waar ik zo goed Spaans had geleerd. Ik vertelde over mijn leven in Spanje en Peru en ook dat ik me had verdiept in de zogenaamde mexicanismen en dat ik perfect het werkwoord *chingar* kon gebruiken. Helaas had ik mij niet goed genoeg verdiept in het gebruik, want Ignacio zijn moeder reageerde met de volgende woorden: "Van de deur naar buiten toe, ga je gang, maar van de deur naar binnen toe dien je dit woord niet te gebruiken!" Gelukkig konden we er vrij snel allemaal om lachen en heb ik een geweldige tijd gehad bij mijn toen nog aanstaande Mexicaanse familie.

An 'Interesting' Meeting

By: Dominique de Thouars

When I was working in the UK I realized something strange was going on: the meetings seemed to be chaotic, unstructured and without clear decisions nor action point/owners. At least 15% of the meeting was Rugby small talk and somehow I had the feeling that we didn't get to the subject of what the meeting was about. I also had the impression that things were either not said or said in between the lines.

When leading a meeting I noticed that we somehow always started on the wrong foot – like I had done something wrong. And no matter how desperately I tried to stick to my Dutch meeting agenda and meeting minutes with clear action owners and action points, somehow nothing got done. Although raised points were 'quite good' 'interesting' and 'only needed slight alterations'. Being the only foreigner, there was nobody I could consult to discuss this problem.

I then decided to start observing how other colleagues got things done – especially before and after a meeting. I noticed the (in my eyes strange) behavior of consulting every individual participant of the meeting before AND after the meeting. I also noticed that they went to the meeting always

at least 15 minutes before it was supposed to start. It was after those observations that I remembered Hofstede's dimensions and how the Dutch culture deviated on these points compared to the English one. Due to the length of this story I won't go into too much detail, but it is probably sufficient to say that my approach might have come across as inconsiderate (I was always 'late'), aggressive (I didn't small talk that much since I tried to stick to the agenda) and dominant (not taking into account the power distance towards more senior people and I didn't 'listen' to what they were saying*).

After adjusting my behavior accordantly, my result and ability of getting things done increased dramatically... although I never became a star in Rugby small talk.

*side note: 'interesting' actually means they hate it...

APK is ITV, of toch niet?

Door: Sergio Baauw

Ik ben getrouwd met een Spaanse, en hoewel ik zelf deels van Spaanse afkomst ben realiseerde ik me door deze ervaring hoe Nederlands ik ben. Op een gegeven moment moest de auto naar de garage voor de apk-keuring; ITV in het Spaans. Ik vertelde mijn vrouw dat, mocht de auto niet direct goedgekeurd worden, ik de auto meteen door de garage zou laten repareren. Mijn vrouw vroeg me bij welke garage ik de auto zou laten repareren. Ik zei: dezelfde als waar de keuring werd uitgevoerd. Daar begreep mijn vrouw niks van. Als de auto niet wordt goedgekeurd, moet je naar de garage om de gebreken te repareren. Ik begreep niks van dat antwoord. Waarom moet ik naar een (andere?) garage om de auto te repareren bij onacceptabele gebreken, als ik al in een garage was? Het kwartje viel bij mij toen ik begreep dat de apk in Spanje in speciale keuringsstations wordt uitgevoerd. Daar rijd je met de auto in en wordt letterlijk aan de lopende band onderdeel voor onderdeel bekeken door verschillende keurmeesters. Aan het eind van de rit krijg je een keuringsrapport. Mochten er gebreken zijn waardoor de auto niet wordt goedgekeurd, dan moet je naar een garage om die onderdelen te repareren. Vervolgens keer je terug naar het keuringsstation voor de definitieve goedkeuring. Heel anders dus dan in Nederland waar keuring

en reparatie door dezelfde (RDW-gecertificeerde) garage kan worden gedaan.

International Conference Calls & Intercultural Skills

By: Iris Halevi

During my job at a corporate communications department of an international bank I took part in many international conference calls. My Dutch colleague and I used to call our colleagues in London on a weekly basis to discuss action points. One time, my Dutch colleague was quite clear about her wishes and communicated those by email. But instead of clarifying the roles and responsibilities (a goal for my Dutch colleague) the English colleagues felt attacked. After a number of accusing mails back and forth, I ultimately organized a new conference call where I used my knowledge from ICC to mediate between the parties and make explicit what the goals and intentions of both parties were. This conference call cleared the air and gave us a fresh start to work together again.

Valuable Cultural Experiences

By: Marlieke Eekman

Since 2012 I work in the river cruise industry which is a very dynamic and vibrant business. After several political issues we have had in Europe, the number of cruise guests however has quickly reduced and my employer decided to explore a different void in the market and offer cruises to the Asian market. Our vessels were alternated, Chinese chefs were hired and we recruited Mandarin-speaking Program Directors. As I worked as a Program Director / City Guide with American guests before, I had always been annoyed by the large groups of Asian tourists and their behavior and even though I had background information about cultural differences I had not yet been able to combine them with practice.

However, during one of our sales trainings, a Taiwanese colleague of mine held a lecture on Asian guests which was a real eye-opener. All pieces of the puzzle came together: my intercultural knowledge from my studies plus the newly acquired knowledge from the lecture. The element of group travel got a whole new level of depth. I will give you an example: as it turns out, most of our Asian guests are simply not able to read the Latin alphabet, plus the fact that a city like Amsterdam in Mandarin is pronounced Ame-se-tere-u-dam-u, accompanied by their respective characters. Understandably it makes it very difficult for them to know where they are if they cannot read any signs around them and this has turned out to be one of the major reasons behind the famous “take-picture”-attitude of Asian guests. How else can you show your family at home where you have been? My theoretical knowledge is finally explained and can be put into practice. My views have changed and I have been able to adapt my work style to the Asian guests successfully!

Je bent de koningin niet

By: Tatiana Bruni

My husband is Dutch. I met him when I had been living in the country for 15 years already, so I considered myself as already linguistically and interculturally competent. However, my husband corrected me from time to time, as he found that from sometimes my utterances didn't convey my communicative intention, and that could potentially lead to misunderstandings.

One day I took a shower, and when I was done I come out of the bathroom and said to him: “Je mag nu douchen”. He answered in an offended tone of voice “Je bent de koningin niet om mij toestemming te geven!” I was flabbergasted, and just couldn't place his reaction, as I thought that my sentence didn't carry any particular connotation. He asked me what I wanted to say, and I told him that I meant to say that he could take a shower as the bathroom was free. He then explained me that I should indeed have used ‘kunnen’ and not ‘mogen’ as ‘mogen’ used in a sentence like ‘je mag...’ conveys lending permission to do something, and I was in no position to lend him permission, as I wasn't the queen.

Probably if it had been someone else to answer to me like that I would have felt offended myself because I wouldn't have asked the reasons behind the answer, and the relationship with that person would have deteriorated because of this misunderstanding. I realized that even if I knew exactly the difference between the two verbs from a linguistic point of view, when speaking I had an interference from my native language Italian, where the same verb 'potere' has both functions. At that moment I realized again how easy it is to feel into the trap of transferring familiar structures from your native language and culture to your behaviour in the target language, and how important it is to keep observing carefully and reflecting on communicative behaviours of others and yourself.

Academisch onderwijs in Frankrijk

Door: Corianne Vogelaar

Na mijn studie Frans en ICC besloot ik een tweede master te gaan volgen aan Université Paul Valéry III in Montpellier. Nu had ik al eerder een paar maanden aan dezelfde universiteit gestudeerd tijdens mijn Erasmus-verblijf, maar tijdens dit serieuze masterprogramma hadden de verschillen in het (academisch) onderwijssysteem veel meer impact. Ik ben me bewust van het feit dat het academische onderwijssysteem in Frankrijk aan het veranderen is, maar het reilen en zeilen op de universiteit brachten me behoorlijk in verwarring.

Allereerst is daar het verschil in de relatie professor – student. Professoren zijn hier mensen die echt boven de studenten staan. Dreigen met slechte cijfers en af en toe denigrerende opmerkingen horen erbij. Dit is iets wat ik niet begreep en waardoor ik me soms uit het veld liet slaan. Ook de passieve houding van studenten was voor mij een raadsel. Tijdens de eerste colleges gedroeg ik me hetzelfde als in Nederland. Ik stelde kritische vragen, niet om het beter te weten, maar uit nieuwsgierigheid. Tijdens samenwerking in groepjes kwam ik vaak met andere ideeën. Veel navolging vond ik niet. Mijn klasgenoten wilden zich precies aan de voorschriften van de professor houden, uit angst voor reprimandes en slechte cijfers. Dit was soms terecht. Maar soms werd originele input juist wel gewaardeerd.

Het onbehagen en de verwarring die ik af en toe voelde, leidde ertoe dat ik overwoog om te stoppen. Ik herinnerde me toen een hoofdstuk uit het boek dat we tijdens de master ICC hadden behandeld. Dit ging over de interculturele competenties 'omgaan met onzekerheden' en 'het niet persoonlijk aantrekken van verschillen'. De verwarring die ik voelde, hoorde er dus allemaal bij. Dit maakte dat ik even afstand kon nemen.

In Nederland ben ik gevormd tot een onafhankelijk, assertieve student. We zijn getraind om zelfstandig te werken, onderzoek te doen en lessen voor te bereiden. Tijdens de colleges stellen we kritische vragen en werken we samen met professoren. Hier gaat dit allemaal anders. Dit zegt niets over mij en ik hoef dat ook niet te veranderen. Gelukkig maar.

Taal & Identiteit – Wie is Amsterdam?

Door: Fleur Verbiest

De master ICC heeft me bewust gemaakt van de sterke verbinding tussen taal en identiteit. Eigenlijk kun je een taal pas goed leren begrijpen als je gaat leven en wonen met de sprekers van een taal. Voor mijn scriptie van ICC heb ik onderzoek gedaan naar Spaanstalige migranten in Amsterdam en in hoeverre zij de Nederlandse taal nodig hebben om zelfredzaam te kunnen zijn.

Uit het onderzoek bleek dat een hele grote groep Spaanstaligen overleeft in Amsterdam door gebruik te maken van de Engelse taal. Deze groep migranten voelt geen urgentie om de Nederlandse taal te leren vanwege verschillende redenen. Ten eerste omdat de meerderheid een groot Spaanstalig vriendennetwerk heeft. De identiteit die verbonden is aan de Spaanse taal zorgt ervoor dat Spaanstaligen elkaar opzoeken en gezamenlijk activiteiten ondernemen die hun Spaanstalige identiteit benadrukt. Een tweede reden waarom ze overleven met het Engels is omdat de inwoners van Amsterdam de neiging hebben om Engels te spreken met anderstaligen die niet vloeiend Nederlands spreken. En tot slot is een derde motivatie dat veel van de Spaanstalige migranten naar Nederland komen zonder van tevoren precies te weten hoe lang ze hier willen blijven. Hun voorkeur gaat uit naar het leren en spreken van Engels, omdat de Engelse taal ook nog gebruikt kan worden in andere landen van de wereld. Alleen de Spaanstaligen die duidelijk hun toekomst in

Nederland voor zich zien, zijn wel gemotiveerd om de Nederlandse taal te leren en te spreken. Zij willen begrijpen hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit en ze willen zich verbonden voelen met Nederlands zijn.

Taal is een onderdeel van wie je bent en speelt daarom dan ook een belangrijke rol bij hoe je jezelf presenteert aan anderen. Is hieruit dan op te maken dat de identiteit van Amsterdam meertalig is? Met 180 nationaliteiten in Amsterdam zou voor het definiëren van haar identiteit het de moeite waard zijn om een vervolgonderzoek te starten naar welke talen alle inwoners van Amsterdam spreken.

Altijd de tv aan: onbeleefd of gewoon gezellig?

Door: Margriet Alserda

Na mijn studie ben ik gaan werken bij Eneco en daarna bij Veilig Verkeer Nederland. Ondanks dat ik met veel plezier naar mijn werk ga, miste ik de raakvlakken met mijn interculturele communicatie achtergrond. Ik besloot me op te geven als taalmaatje en vanaf toen gaf ik één avond in de week Nederlandse les aan een Syrisch echtpaar. Het eerste wat me opviel was dat de tv altijd aan stond als ik kwam en dat deze de hele avond aan bleef staan.

Ik vond dit best onbeleefd aangezien ik er speciaal voor hen was om ze te helpen bij de Nederlandse taal. Later begreep ik dat het in Syrië heel normaal is om de tv aan te hebben en dat het een essentieel onderdeel vormt van de gezelligheid wanneer er bezoek is. In Syrië is het zelfs onbeleefd om de tv uit te zetten als het bezoek er is. Alsof je wilt zeggen dat het bezoek beter weer naar huis kan gaan.

Even later werd ik uitgenodigd voor de verjaardag van hun 6-jarige dochtertje. Om 18:00 kwam ik direct na mijn werk aan op het verjaardagspartijtje en zag dat iedereen op mij had gewacht. Na eerst een heel bord vol eten te krijgen ging de muziek aan en moest ik midden in de verjaardagskring gaan staan om te dansen. Een beetje onwennig gezien het tijdstip en de setting deed ik mijn best om, broodnuchter, op het ritme van de Syrische muziek wat danspasjes te laten zien. Uiteindelijk stonden er steeds meer mensen op om te dansen en werd het een hele gezellige avond. Toen ik terug naar huis fietste dacht ik: "Wat is de Nederlandse cultuur eigenlijk saai, dit ga ik ook proberen bij mijn volgende verjaardag!"

De master Interculturele Communicatie helpt mij dagelijks om stil te staan bij mijn eigen referentiekader en me bewust te zijn van mijn (vaak verborgen) vooroordelen. Door de bril kijken van iemand met een andere achtergrond verveelt nooit en is meer dan ooit nodig in de maatschappij waarin we leven.

Danny

Door: Lieke de Jonge

Danny; 14 jaar, vrolijke lach. Surinaamse vader, Antilliaanse moeder. Opgegroeid in de Verenigde staten, nooit Nederlands met hem gesproken. 11 jaar. Ouders gescheiden en hup: naar Nederland.

Danny was verdrietig. Een vreemde taal. Vreemde gewoontes. En hoezo vond iedereen hem maar een beetje arrogant als hij gewoon met zelfvertrouwen over zichzelf praatte? Danny werd depressief.

Maar Danny is leergierig, hij wil graag. Het liefst blijft hij zoals hij is, de Surinaams-Antilliaanse Amerikaan, maar stiekem merkt hij wel dat hij zich aan moet passen om te bereiken wat hij wil. Hij zal de eerste zijn die vraagt, als ik, zijn leerkracht, zeg niet zo arrogant te doen, 'waarom niet?'. Hij zal zich er, zoals het een goede puber betaamt, tegen afzetten als ik antwoord dat Nederlanders 'gewoon al gek genoeg vinden'.

Maar...

Zijn wij eigenlijk niet allemaal een puber zoals Danny als het gaat om contacten met andere culturen? Zijn wij niet allemaal een beetje eigenwijs en denken we op de juiste manier te communiceren?

We hebben de hele wereld gezien. We hebben overal contacten. En bovenal: we spreken onze talen toch? We leven in een wereld waarin er geen grenzen meer zijn. Maar is dat wel echt zo?

Waarom hebben we dan weinig begrip voor iemand die een vrouw geen hand wil geven, maar spreken we wel met evenveel gemak Engels met iemand die het Nederlands nog aan het leren is? Taal is dusdanig verweven met cultuur dat het onmogelijk is om dit als twee losstaande zaken te zien. En toch leren wij op school of op die taalcursus vaak alleen grammatica en woordjes...

De opleiding Interculturele Communicatie heeft mij gebracht dat ik op een andere manier naar leerlingen en hun culturele achtergrond kijk. Nu ik werk als onderwijsadviseur Nederlands als tweede taal (NT2), droom ik ervan om leerkrachten te leren om te gaan met de pragmatische kant van de taal. Niet in grenzen te denken, maar óver grenzen. Niet eisen dat de kinderen alleen Nederlands in de klas spreken, maar de eigen taal en cultuur gebruiken om hun Nederlands te verbeteren.

En Danny? Danny keek me aan. Dacht nog eens na... en paste zijn gedrag een klein beetje aan. Maar... hij blijft Danny! Laatst zei hij nog tegen me: 'Juf, iedereen begrijpt me nu zoveel beter...'

Het zit wel goed!

Door: Daria Boruta

Voor

Ik zit aan tafel met mijn Nederlandse schoonfamilie. Ze zijn net klaar met het tuinieren. Ik word dus verwelkomd door een gezellige bende in korte broek, terwijl ik mijn beste jurk en schoenen aan heb. Daarna krijg ik iets te drinken en een koekje aangeboden. Daar ben ik wel op voorbereid: ik heb al over een kopje koffie en één koekje gelezen, dus ik durf niet om meer te vragen. Na drie jaar neerlandistiek in Polen besluit ik om een Nederlandstalige master te volgen. Waarvoor moet ik dan kiezen? De vraag blijft open voor een paar weken. Tijdens dat bezoek kom ik tot de conclusie: als ik de master Interculturele Communicatie in Utrecht doe, dan leer ik niet alleen voor een goede baan, maar ook hoe ik met mijn schoonfamilie om moet gaan.

Tijdens

Ik zit aan tafel samen met een aantal Polen en Nederlanders. We gaan zo brainstormen over een concert in Limburg waaraan Polen mee gaan doen. Voor mijn afstudeerstage van ICC doe ik veldwerk in een dorp waar veel Poolse migranten verblijven. De lokale gemeenschap wil contact tussen beide groepen bevorderen: er wordt een groot Pools-Nederlands feest gegeven. Het concert vindt plaats in een lokale kerk. De muzikanten zijn van plan om daar ook te dansen. Dat vinden Polen niet helemaal acceptabel. Een kerk is een sacrale plek waar men bidt en het dansen wordt gezien als respectloos. Nou, twee uur later hebben we dat duidelijk. Het feest is een succes.

Na

Ik zit aan tafel tegenover een recruiter bij een taleninstituut in Amsterdam. "Waarom denk jij dat je de ideale kandidaat bent voor deze functie?" – hoor ik de vraag. "Omdat ik over het dubbel-perspectief beschik" – zeg ik trots. "Wat houdt dat in?" – vraagt de recruiter nieuwsgierig. "Ik geloof dat ik een visitekaartje van het bedrijf kan zijn omdat ik zoals jullie cursisten uit het buitenland kom. Ik weet hoe moeilijk het is om het Nederlands onder de knie te krijgen en hoe grappig het is om in een andere culturele context mee te draaien. Kortom, ik heb geleerd om niet alleen door mijn eigen ogen te kijken, maar door de ogen van anderen." Het lukt me. Ik kreeg de baan.

Het gebeurt me nog steeds

Door: Charlotte Heystek

Scenario: Ik woon in een gastgezin in Japan als ik ineens flink gebeten wordt door de hond. Na vier dagen is de wond nog steeds een gapend gat en besluit ik naar het ziekenhuis te gaan. De doktoren willen me graag even onderzoeken, onder andere mijn lichaamstemperatuur. Ik moet de thermometer onder mijn oksel plaatsen, maar daarvoor moet wel mijn shirt uittrekken. 'Prima' denk ik, en ik begin aan mijn shirt te sjoeren als ik ineens beide doktoren verschrikt hoor gillen, achteruit zie deinzen en hun handen voor hun ogen zie slaan. Ze gaan de kamer uit tot ik zelf mijn temperatuur heb opgemeten en mijn shirt weer aan heb. Ze kunnen niet zomaar een patiënt in haar beha zien!

Scenario: Ik kom 's avonds laat thuis in Bangkok als blijkt dat ik de keycard van de Ambassade bij me en niet die van mijn appartementencomplex. Ik ga naar de nachtbeveiliger en probeer uit te leggen dat ik mijn verdieping niet op kan. Ze begrijpt me niet, dus laat ik de verkeerde keycard en de sleutel van mijn appartement zien. Ze pakt de keycard aan en laat me na veel heisa eindelijk mijn verdieping op en laat me mijn voordeur openen. Ik vraag mijn keycard terug, maar ze weigert. Ik probeer uit te leggen dat die kaart van mijn werk is en niet van het complex: "Ze zien er totaal anders uit!" Ze weigert weer en wil weglopen. Uit pure frustratie gris is de kaart uit haar handen en knal de deur dicht.

Scenario: Ik zit aan de eettafel met mijn schoonvader die ik drie uur geleden voor het eerst ontmoet heb. Ik ben 36 uur onderweg geweest en heb een tijdsverschil van 12 uur overbrugd. Bewust van mijn vermoeidheid en worstelend met het Nieuw-Zeelandse accent, begint mijn schoonvader ineens over 'a tramp'. "Why don't you go on a tramp together?" Glazig staar ik voor me uit. Het enige wat in me opkomt is 'prostitutee' en even later 'landloper'. Drie dagen later bedenk ik me ineens dat het inderdaad over 'landlopen' ging: landlopen in de natuur.

Master ICC als 'rich point'

Door: Victoria Heinsohn Bulnes

Voor mij was beginnen aan de master mijn leermoment. Al ben ik in Nederland geboren, ik ben opgegroeid in Chili, Zuid-Amerika en heb ik daar ook gestudeerd. Ik besloot voor een leuke master terug te komen naar mijn geboorteland.

Drie maanden na aankomst begon ik met de Master Interculturele Communicatie in Spaanse Taal en Cultuur. Het verbaasde mij in eerste instantie dat er vooral Nederlandse mensen aan mee deden. Ik had verwacht dat ik ook veel andere bi- of multiculturele mensen zou aantreffen, dus dit was een kleine teleurstelling. Dat mijn persoonlijke achtergrond van belang was viel mij ook op. In Zuid-Amerika begin je een gesprek vanuit het nu: "Hey, we hebben de volgende uren vrij, zin in een biertje of zullen we samen lunchen?". En als dat goed gaat, ga je een persoon pas beter kennen en kom je meer van zijn achtergrond en verleden te weten. In Nederland begonnen gesprekken vaak met de vragen: "Waar kom je vandaan?", "Wat motiveerde je om te komen studeren in Utrecht?", "Waarom ben je teruggekomen naar Nederland?" en dat allemaal in vijf minuten, een beetje casual in de pauze. Ik vond het maar raar dat we in de vrije uren niet als klas automatisch naar de kroeg gingen en dat het allemaal vrij formeel aanvoelde. Ik moest uitleggen wie ik was voordat iemand besloot of ze ook meer vrije tijd met mij wilde besteden buiten colleges.

Ik had niet verwacht dat ik alles zo anders zou vinden. Ik ben tot mijn tiende in Nederland opgegroeid en vond niet dat ik een vreemde was voor de cultuur en toch voelde ik me soms een buitenstaander. En terwijl ik

mijn cultuurshock en W-curve van culturele aanpassing in de praktijk onderging leerde ik er in de lessen de theorie over. Een heel rare, leuke en unieke ervaring.

Maar ze had toch gezegd dat...?

Door: Elisa Candido

Februari 2008 vertrok ik voor een semester naar Italië. Ik zou daar in het kader van het Erasmusprogramma aan de Universiteit van Udine enkele vakken gaan volgen. Dat ene semester werden zeven jaren, zo had ik het er naar mijn zin! In deze periode ben ik de Italiaanse cultuur steeds beter gaan begrijpen en heb ik meer dan eens ervaren dat in de interculturele communicatie de wereld tussen wat men zegt en wat men hiermee wil zeggen enorm kan zijn. Een Italiaan, die bijvoorbeeld zegt dat "je zeker langs moet komen als je in de buurt bent", vind het nog altijd wel fijn als je dat even van tevoren aankondigt...

Very important?

Door: Qing-yi Fan

Voor mijn werk ga ik regelmatig naar Finland om studenten te werven en te vergaderen met collega's van Aalto University. Een collega gaf aan dat het "very important" was dat een student bij een introductie aanwezig zou zijn. De student had nog tentamens in Nederland en ik zag nog wat ruimte in de term "very important". Ik had daarom bij de student aangegeven dat het niet nodig was om naar deze introductie te gaan. Na wat (boze) mails begreep ik dat de introductie voor de studenten niet "very important" was, maar "crucial". Mijn collega wilde niet te direct overkomen, maar had ook niet verwacht dat ik zo weinig waarde zou hechten aan de woorden "very important".

A Couple

By: Roselinde Supheert

During my first days as a student at Clare College, Cambridge, in the mid-1980s, I had a hard time finding my bearings. College life was so different from life at home. The setting was wonderful, Clare being one of the oldest Cambridge colleges, and I knew I would be sharing a kitchen and bathroom, but running into other British and non-British students all the time was different from what I had expected. Fortunately I had my English fluency and British accent, polished to perfection at the Utrecht English Department, to give me confidence.

But then my American neighbour seemed to have trouble understanding me. When I told her one of my favourite writers was Emerson, she repeated "Amazon?" adding "I knew this was a river but never realised it was a writer as well." Another blow to my confidence was delivered by an Indian neighbour. He asked me for a couple of coins for the washing machine. "Of course," I said, "how many do you need?" He repeated, "just a couple." "But how many," I asked again. He looked puzzled and then said, "Well two of course, a couple is always two."

De lift in Jeruzalem

Door: Leendert-Jan Verhappen

In februari 2017 ging ik met een vriend op vakantie naar Israël: Tel Aviv en Jeruzalem. Het contrast tussen beide steden is enorm: Tel Aviv, een mondaine metropool met expats uit allerlei landen, versus Jeruzalem, de heilige stad van joden, christenen en moslims waar het geloof zichtbaar wordt uitgedragen.

Zo ook in het hotel waar wij verbleven. Op vrijdagavond, tijdens de sabbat, waren wij aangewezen op het hotelbuffet aangezien vrijwel alle restaurants in de stad gesloten waren. In de zaal kwam een strenggelovig Joods gezin binnen: een vader, moeder en hun jonge kindje. Vóór het eten volgde eerst een gebed en zacht gezang. Dit maakte op mij een vredige

indruk, maar had tegelijkertijd ook iets beschermends, alsof zij in hun eigen “bubbel” leefden.

Na het diner gingen wij terug naar onze hotelkamer op de 6e verdieping. Later op die avond wilde ik één van de twee liften nemen om naar de receptie op de begane grond te gaan. Beide liften waren in gebruik, waarvan er één dienst zou moeten doen als “sabbatlift”: deze stopt automatisch op alle verdiepingen. Echter, dit was niet het geval. Nadat ik in de lift was gestapt, stapte ook het gezin in. Ik stapte naar achteren, in de hoek van de lift. Moeder stond vóór mij met de kinderwagen. Vader bij de deuropening, recht naast het bedieningspaneel. En toen vroeg de moeder mij of ik op het knopje voor de 2e verdieping wilde drukken. Enigszins verbaasd baande ik me een weg naar voren, en drukte het knopje in. Aangekomen op de 2e verdieping, stapte het gezin uit zonder dank of gedag te zeggen. Op dat moment begreep ik niet wat er was gebeurd. Waarom had de vader zelf niet het knopje ingedrukt? Hij stond immers dichterbij. Had hij soms smetvrees? Later viel echter het kwartje en besepte ik dat geheel naar de gedachte van sabbat, het gezin “de dingen nam zoals ze kwamen”, zonder druk en haast. Dat was althans mijn interpretatie. Ergens een mooi idee, maar toch moeilijk te bevatten voor de rationalist als ik.

Door een ander te vragen je op de plek van bestemming te brengen, neem je in feite toch geen rust, en zet je de wereld toch naar eigen hand? Om hierop antwoorden te krijgen, zou ik graag met hen in gesprek zijn gegaan, om zo beter te begrijpen wat ik had meegemaakt. Deze ervaring leert opnieuw dat alledaagse handelingen tot “vreemde” situaties kunnen leiden, wanneer we verrast worden door afwijkende verwachtingen over “de ander”. Komende zomer ga ik weer naar Israël, en ben benieuwd wie en wat ik dan aantref in de lift.

Hele pompoen

Door: Maria Kempers

Tijdens mijn tijd werkend voor de Argentijnse ambassade te Den Haag, ontwikkelde ik een passie voor koken. Ik nam geregeld een lunch mee waar anderen met bewondering naar keken. Toen we een nieuwe collega kregen, een Argentijnse, en zij hoorde van mijn passie, kwam ze

enthousiast naar me toe en liet ze een filmpje zien van een nationaal beroemde Argentijnse kokkin die een pompoensoep maakte. Ik dacht: leuk! Nieuwe inspiratiebronnen, eens wat anders dan de bloggers uit het Westen. Toen ik en mijn Nederlandse collega het filmpje keken, waren we allebei even de weg kwijt toen de kokkin tussen neus en lippen door een pompoen in zijn geheel ging koken! Dat was even hard lachen! Mijn Argentijnse collega vond het doodnormaal, terwijl ik en mijn Nederlandse collega even flink moesten schakelen. Nadat we waren bijgekomen, dacht ik: dat is ook een manier om iets te doen en heeft zijn voordelen, want zo hoef je niet door de harde pompoen heen te snijden maar doe je het achteraf, na het kookproces, als de pompoen lekker zacht is (pompoen snijden is toch wel een van de weinige lastige klusjes die ik in mijn keuken uitvoer). Ik ben het gewend dingen zo klein mogelijk te snijden om het kookproces te verkorten. Ha! Nu kan ik kiezen: langere kooktijd en gemakkelijker snijden of moeilijker snijden en korter koken. Dit is niet mijn eerste interculturele kookuitwisseling: mijn Japanse huisgenoot tijdens mijn uitwisseling in Mexico gedurende mijn bachelor Spaanse taal en cultuur, sneed zijn knoflook in plakjes, terwijl ik het helemaal fijnsneed, wat hij direct bestempelde als een cultureel verschil en waar hij even een lach om liet ontsnappen - en ik ook. ;)

Interculturele Communicatie gaat om veel meer (of minder)

Door: Janneke Burks

Voor mij is interculturele communicatie zo breed als je het zelf ziet: communicatie tussen twee mensen van verschillende nationaliteiten, communicatie tussen mensen die een andere culturele achtergrond hebben, communicatie tussen mensen die niet dezelfde taal spreken, en ga zo maar door. De eerste keer toen ik besepte dat interculturele communicatie om nog veel meer (of juist minder) gaat, was toen ik net begon met werken.

Na mijn studie mocht ik aan de slag bij een middelgroot bedrijf. Als interne communicatieadviseur kwam ik op veel plekken, afdelingen en bedrijfsonderdelen van die organisatie. Hier ontdekte ik dat, hoewel we allemaal voor hetzelfde bedrijf werkten, elk onderdeel, afdeling of team een eigen (sub)cultuur had. Uiteraard met alle (mis)communicatie van

dien! In die *corporate jungle* kwam de opgedane kennis van de master Interculturele Communicatie goed van pas. Ik ben op zoek gegaan naar *critical incidents*, *rich points*, *common ground*, vooroordelen en nog veel meer. Hiermee ben ik toen aan de slag gegaan om de obstakels weg te nemen en de verbinding tussen de verschillende afdelingen te leggen en bij te dragen aan *strategic alignment* binnen die organisatie. Deze kennis en competentie hebben mij de houvast gegeven die ik nodig had. Tot op de dag van vandaag houd ik dit in gedachte als ik binnen een organisatie verbindingen probeer te leggen om samen vooruit te komen.

Paciencia con mi suegra

Door: Joscelyne Williams

En este máster he estado aprendiendo que la paciencia y la flexibilidad son imprescindibles si uno quiere comunicar interculturalmente de manera eficaz, y lo he tenido que empezar a practicar aún más con mi suegra indonesia. Casi nunca había experimentado tanto estrés al momento de comunicarme con alguien de otra cultura, con quien casi no comparto un idioma. Con ella necesito practicar la paciencia porque nos cuesta entendernos, y tenemos maneras distintas de comunicar una misma idea. Lo bueno es que con su hijo tenemos mucho que hablar en términos de diferencias culturales - lo que me interesa un montón por supuesto - y he estado aprendiendo mucho. Pero sin el conocimiento que la flexibilidad y la paciencia son necesarias, seguramente no estaría tan relajada con su madre, porque realmente venimos de mundos distintos. Lo bueno es que no es necesario que nos entendamos siempre. Solo necesitamos tener respeto una a la otra y saber que a veces, habrán mal entendimientos, y que no pasa nada, porque no actuamos con malicia. Cuando ella insista que coma más, que acepte su regalo, aunque me haga sentirme un poco insegura, ella lo hace por amor. Creo que aparte de la flexibilidad y la paciencia, la empatía y una visión positiva del mundo son indispensables para personas en mi situación: aunque esté rodeada por personas con quien sólo comparto un idioma (el inglés) y que tienen culturas totalmente distintas a la mía, necesito tener fe que estas personas me apoyan. Y a veces, solo creerlo lo hace realidad.

Cinzano

Door: Jan D. ten Thije

Mijn *rich point* hangt samen met het reclamefilmpje van Cinzano. Ik gebruik dat al jaren in mijn inleidende colleges over interculturele communicatie. Zelf heb ik het filmpje in 1997 toen ik in Duitsland werkte bij een college van Bernd Müller-Jacquier voor het eerst gezien. Ik moest erg lachen.

De scene draait om een Engelse man en vrouw die drie Japanse gasten ontvangen. Terwijl de butler de Cinzano inschenkt, brengt de Engelsman een toast uit. Hij spreekt lovende woorden over de bijzonder kwaliteit van deze typisch Engelse drank. Ongemerkt zet hij zijn voet in de open bek van de tijgerkop die onderdeel van het vloerkleed uitmaakt. Hij schrikt erg en gooit pardoes zijn Cinzano over de boezem van de vrouw. De Japanners bekijken het schouwspel en gooien zonder enige aarzeling hun glas ook over haar heen. De man buigt zich naar de vrouw en fluistert haar in het oor: 'I think they like you'. Zij kan niet anders dan haar blik vernietigend naar het plafond wenden.

Bij het draaien van het filmpje kijk ik altijd naar de zaal en zie de gezichten verwachtingsvol kijken. De totaal onverwachte wending leidt tot gegrinnik met al dan niet positief commentaar. De discussie achteraf draait om de Japanners. Hoe kan het zijn dat ze dergelijk norm overschrijdend gedrag als vanzelfsprekend vertonen? En waarom zegt de Engelsman dat hij vermoedt dat zij dat als blijk van waardering bedoelen. Eén van de interpretaties luidt als volgt: de Japanners handelen volgens een regel die velen hanteren als ons in een situatie terecht komen waarin we niet weten wat we moeten doen, namelijk: "Do as the natives do." Door als vreemde na te doen wat de oorspronkelijke inwoners doen, kun je je vaak uit heikele situaties redden. De Engelsman doorziet deze handelswijze van de vreemden en weet door hierop te wijzen zelfs de situatie voor de vrouw nog als aanvaardbaar voor te stellen. Een prachtig voorbeeld van wederkerig intercultureel handelen, dat in mono-culturele situaties als volstrekt ongepast zou worden gezien.

Maar wat gebeurde er toen ik dit filmpje tijdens mijn gastdocentschap aan de Universiteit van Wenen gebruikte? In het college zaten drie Japanse studenten op de eerste rij. Ze waren diep beledigd na afloop van het filmpje. Hun landgenoten werden hier heel stereotiep afgebeeld: ze gedroegen zich als collectief dat zonder ruimte voor individuele vrijheid vrouwonvriendelijk spiegelgedrag vertoonde. Hun

woede leidde tot een interessante discussie met de andere, Oostenrijkse, studenten. Daarin draaide het om de vraag hoe humor kan bijdragen tot gemeenschapsgevoel. Bij deze filmvertoning gaapte er echter een diepe kloof tussen 'lachen met' en 'lachen om'. Pas door gemeenschappelijke reflectie ontstond er weer een zekere gemeenschapszin.

Sindsdien vertel ik studenten bij het vertonen van het filmpje ook altijd hoe de Japanse studenten reageerden. Zo kunnen zij zich in de positie van de Japanners verplaatsen en reflecteren op de gevolgen van deze perspectiefwisseling.

Proost!